

KLANK&TAAL

NR 05 • 2026

INTIEME CONCERTEN IN LEIDEN

DE LEIDSE
SALON

DE LEIDSE SALON IN 2026

Geachte muzikliefhebber,

Met plezier presenteren we u alweer de vijfde editie van onze concertserie Klank & Taal. We organiseren in 2026 maar liefst eenendertig kamermuziekconcerten in de Leithenzaal van het historische weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht in Leiden. We programmeren muziek en gesproken woord uit alle tijden en alle windstreken in de vorm van concerten, liedrecitals, vertelvoorstellingen, muziektheater en filmvoorstellingen. De serie bestaat net als de voorgaande jaren uit een aantal op thema gerangschikte programma's.

Voor het jaar 2026 hebben we zeven thema's: 24/7, Roaring twenties, Prokofjev, Balletten van Stravinsky, 'Herontdekte' componisten, Oost-West én we presenteren voor het eerst een filmprogramma: stille films die met live-muziek worden begeleid.

In dit programmaboekje vindt u alle concerten op een rij, een introductie op de thema's en natuurlijk de praktische informatie over de kaartverkoop en onze bereikbaarheid.

Namens de collega's van de Leidse Salon heet ik u van harte welkom,

Johan Luijmes
Artistiek leider

PAGINA
11

INHOUD

- 01 **WELKOM** bij de Leidse Salon
- 02 **INHOUD**
- 04 **AGENDA** januari t/m november 2026
- 06 **THEMA'S IN DE SALON**
- 10 **VRIJDAG 16 JANUARI**
ETERNAL ROAD
- 11 **VRIJDAG 23 JANUARI**
24 PRELUDES VAN FRÉDÉRIC CHOPIN
- 12 **VRIJDAG 30 JANUARI**
DREIGROSCHENOPER
- 13 **VRIJDAG 6 FEBRUARI**
EEN LYRISCH INTERMEZZO
- 14 **WOENSDAG 11 FEBRUARI**
SERGEJ PROKOFJEV
- 15 **DONDERDAG 19 FEBRUARI**
LE SACRE DU PRINTEMPS
- 16 **VRIJDAG 27 FEBRUARI**
COMPONIST DANIEL VAN GOENS
- 17 **DONDERDAG 5 MAART**
WOHLTEMPERIERTE KLAVIER II (1)
- 18 **VRIJDAG 13 MAART**
FRIENDLY FIRE

PAGINA
32

PAGINA
13

- 19 **DONDERDAG 19 MAART**
DE VUURVOGEL
- 20 **VRIJDAG 27 MAART**
THE SAXOPHONE CRAZE
- 21 **DONDERDAG 2 APRIL**
COMPONIST GERHARD HAMM
- 22 **DONDERDAG 9 APRIL**
WOHLTEMPERIERTE KLAVIER I (1)
- 23 **VRIJDAG 17 APRIL**
THE BRILLIANT BIOGRAPH
- 24 **VRIJDAG 24 APRIL**
ROMEO EN JULIETTE
- 25 **VRIJDAG 1 MEI**
I GOT RHYTHM
- 26 **VRIJDAG 8 MEI**
VIOOLSONATES PROKOFJEV EN RAVEL
- 27 **WOENSDAG 13 MEI**
WOHLTEMPERIERTE KLAVIER I (2)

PAGINA
19

PAGINA
23

PAGINA
36

PAGINA
39

- 28 **VRIJDAG 22 MEI**
HET HAYTHAM SAFIA QU4RTET
- 29 **VRIJDAG 29 MEI**
WOHLTEMPERIERTE KLAVIER II (2)
- 30 **VRIJDAG 18 SEPTEMBER**
SHO, SHAKUHACHI, CELLO EN PIANO
- 31 **DONDERDAG 24 SEPTEMBER**
PROKOFJEVS PIANOWERKEN
- 32 **DONDERDAG 1 OKTOBER**
PETROESJKA
- 33 **WOENSDAG 7 OKTOBER**
COMPONIST JOSEPH WÖFL
- 34 **VRIJDAG 16 OKTOBER**
RIEN QUE LES HEURES EN LA SOURIANTE
MME BEUDET
- 35 **DONDERDAG 22 OKTOBER**
DIMITRI SJOSTAKOVITSJ 24 PRELUDES
EN FUGA'S

PAGINA
28

PAGINA
35

- 36 **WOENSDAG 28 OKTOBER**
OP REIS MET EEN HOFDAME
- 37 **VRIJDAG 6 NOVEMBER**
HET GEHEIM VAN DELFT
- 38 **DONDERDAG 12 NOVEMBER**
TWEELIEFDES – OVER OSCAR WILDE EN
LORD ALFRED DOUGLAS
- 39 **VRIJDAG 20 NOVEMBER**
ANDRÉ FLEURY 24 PIÈCES
- 40 **WOENSDAG 25 NOVEMBER**
LA VOILE DU BONHEUR
- 42 **THEMA 1: 24/7**
- 46 **THEMA 2: ROARING TWENTIES**
- 50 **THEMA 3: PROKOFJEV**
- 54 **THEMA 4: BALLETEN VAN STRAVINSKY**
- 58 **THEMA 5: HERONTDEKTE COMPONISTEN**
- 62 **THEMA 6: OOST-WEST**
- 66 **THEMA 7: FILM**
- 69 **OVERIG**
- 71 **LID WORDEN** van de Leidse Salon
- 72 **ALGEMENE INFORMATIE**

JANUARI

VRIJDAG 16 JANUARI

ETERNAL ROAD

Het Brecht Trio met muziek van Hanns Eisler op tekst van Bertolt Brecht

VRIJDAG 23 JANUARI

24 PRELUDES VAN FRÉDÉRIC CHOPIN

24 Preludes opus 28 door Nino Gvetadze op piano

VRIJDAG 30 JANUARI

DREIGROSCHENOPER

Liederen van Bertolt Brecht op muziek van Kurt Weill in samenwerking met het CVA

FEBRUARI

VRIJDAG 6 FEBRUARI

EEN LYRISCH INTERMEZZO

Rik Kuppen, piano, Maud Vanhauwaert, gedichten en Jelmer de Moed, klarinet presenteren Brahms, Schumann, Wandelaar en Heine

WOENSDAG 11 FEBRUARI

SERGEJ PROKOFJEV

Strijkkwartetten door het Vespuccikwartet

DONDERDAG 19 FEBRUARI

LE SACRE DU PRINTEMPS

Pianist Ralph van Raat met Stravinsky's Le sacre du printemps

VRIJDAG 27 FEBRUARI

COMPONIST DANIEL

VAN GOENS

Doris Hochscheid, cello en Frans van Ruth, piano spelen Van Goens, Rachmaninoff en Grieg

MAART

DONDERDAG 5 MAART

WOHLTEMPERIERTE

KLAVIER II (1)

Menno van Delft klavecimbel en klavichord

VRIJDAG 13 MAART

FRIENDLY FIRE

Een moderne kijk op traditionele muziek met Erica Roozendaal, accordeon, Antonis Pratsinakis, cello en Michel Marang, klarinet

DONDERDAG 19 MAART

DE VUURVOGEL

Pianist Ekaterina Litvinseva met Stravinsky's Vuurvogel

VRIJDAG 27 MAART

THE SAXOPHONE CRAZE

Arno Bornkamp, saxofoons en Jan Lust, piano met o.a. Gershwin, Milhaud, Schulhoff en Ravel

APRIL

DONDERDAG 2 APRIL

COMPONIST GERHARD

HAMM

Pianist Camiel Boomsma vertolkt werken van Gerhard Hamm

DONDERDAG 9 APRIL

WOHLTEMPERIERTE

KLAVIER I (1)

Hilda Huang, Nico Bernáldez Gómez, Sandra Cebrián Hidalgo en Luis Bagina da Rosa, piano

VRIJDAG 17 APRIL

THE BRILLIANT BIOGRAPH

Film met muziek van en door Daan van den Hurk, piano

VRIJDAG 24 APRIL

ROMEO EN JULIETTE

Prokofjev en Francks sonate door Dana Zemstov, altviool en Anna Fedorova, piano

MEI

VRIJDAG 1 MEI

I GOT RHYTHM

Muziek uit de Roaring twenties met Roza Herwig, mezzosopraan, actrice, Joshua Herwig, cello en Charlie Bo Meijering, piano

VRIJDAG 8 MEI

VIOOLSONATES PROKOFJEV EN RAVEL

Vioolsonates met Emma Roijakkers, viool en Koenraad Spijker, piano

WOENSDAG 13 MEI

WOHLTEMPERIERTE

KLAVIER I (2)

door Maria Macedo Teixeira Marecos, Philip Karmanov, en David Zielman, piano

VRIJDAG 22 MEI

HET HAYTHAM SAFIA QU4RTET

Het Haytham Safia Qu4rtet met gecomponeerde en geïmproviseerde muziek uit Oost en West

VRIJDAG 29 MEI

WOHLTEMPERIERTE

KLAVIER II (2)

door Kanji Daito, Pablo García Valles en Liubov Titarenko, klavecimbel en pianoforte

SEPTEMBER

VRIJDAG 18 SEPTEMBER

SHO, SHAKUHACHI, CELLO EN PIANO

Muziek uit Oost en West door Harrie Starreveld, shakuhachi, Hua Hsuan Lee, piano, Jeroen den Herder, cello en Naomi Sato, sho

DONDERDAG 24 SEPTEMBER

PROKOFJEVS PIANO-WERKEN

Prokofjev en Brahms door pianist Hugo Mathis

OKTOBER

DONDERDAG 1 OKTOBER

PETROESJKA

Accordeonduo TOEAC met o.m. Stravinsky's Petroesjka

WOENSDAG 7 OKTOBER

COMPONIST JOSEPH WÖLFL

Pianist Mattias Spee vertolkt werken van Wölfl

VRIJDAG 16 OKTOBER

RIEN QUE LES HEURES EN LA SOURIANTE MME BEUDET

Film met muziek van o.a. De la Casiniere, Debussy, Gounod door Maud Nelissen, piano, Eeva Koskinen, viool en Pamela Smits, cello

DONDERDAG 22 OKTOBER

LET OP: BEGINTIJD 19.30 UUR

DIMITRI SJOSTAKOVITSJ

24 PRELUDES EN FUGA'S

Hannes Minnaar, piano met Sjostakovitsj 24 preludes en fuga's

WOENSDAG 28 OKTOBER

OP REIS MET EEN HOFDAME

met Harry-Imre Dijkstra, klarinet en verteller, Irina Parfenova, piano en Ekatarina Levental, sopraan

NOVEMBER

VRIJDAG 6 NOVEMBER

HET GEHEIM VAN DELFT

Film met muziek gecomponeerd en uitgevoerd door studenten van het Utrechts Conservatorium

DONDERDAG 12 NOVEMBER

TWEE LIEFDES – OVER

OSCAR WILDE EN LORD

ALFRED DOUGLAS

door Marcel Faber, acteur, Anna Majchrzak, sopraan, Daan van de Velde, piano en Simon Mulder, voordracht

VRIJDAG 20 NOVEMBER

ANDRÉ FLEURY 24 PIÈCES

24 Pièces van André Fleury en Deuxième Choral van Cesar Franck door Dirk Luijmes, harmonium

WOENSDAG 25 NOVEMBER

LA VOILE DU BONHEUR

Film met (gereconstrueerde) muziek van Fauré door Maaïke Peters, cello, Steven Henry, klarinet en basklarinet en Daan van den Hurk, piano

THEMA'S IN DE SALON

THEMA'S IN DE SALON

In de Leidse Salon presenteren we dit jaar 31 concerten rond verschillende thema's.

In 2026 kiezen we

- 24/7
- Roaring twenties
- Prokofjev
- Balletten van Stravinsky
- Herontdekte componisten
- Oost-West
- Film

We programmeren daarnaast nog drie concerten die niet direct in bovengenoemde hokjes passen;

VR 11 FEB	EEN LYRISCH INTERMEZZO	BLZ 13
WO 28 OKT	OP REIS MET EEN HOFDAME	BLZ 36
DO 12 NOV	TWEE LIEFDES — OVER OSCAR WILDE EN LORD ALFRED DOUGLAS	BLZ 38

Vanaf blz 42 in deze brochure vindt u een introductie op de thema's.

24/7

In 24/7 presenteren we u, met een knipoog naar ons hectisch tijdsgewricht waarin we in alles altijd volledig willen zijn, zeven concerten met steeds een serie van 24 preludes (en fuga's). De muziekgeschiedenis kent, in navolging van de werken van de grote Bach als voorbeeld, een flink aantal verzamelingen van preludes met soms een bijbehorende fuga, die alle toonsoorten aandoen. Naast de twee delen van het monumentale Wohltemperierte Klavier van Bach behoren de preludes van Chopin, Sjostakovitsj en de Pièces van Fleury tot de bekendste '24/7 series'. U hoort ze in zeven concerten op verschillende toetsinstrumenten als de piano, het klavecimbel, het klavichord en niet te vergeten het harmonium.

VR 23 JAN	24 PRELUDES VAN FRÉDÉRIC CHOPIN	BLZ 11
DO 5 MRT	WOHLTEMPERIETE KLAVIER II (1)	BLZ 17
DO 9 APR	WOHLTEMPERIETE KLAVIER I (1)	BLZ 22
WO 13 MEI	WOHLTEMPERIETE KLAVIER I (2)	BLZ 27
VR 29 MEI	WOHLTEMPERIETE KLAVIER II (2)	BLZ 29
DO 22 OKT	24 PRELUDES EN FUGA'S VAN SJOSTAKOVITSJ	BLZ 35
VR 20 NOV	24 PIÈCES VAN ANDRÉ FLEURY	BLZ 39

ROARING TWENTIES

Het leek allemaal zo mooi: vrede, vooruitgang, modernisme in de kunsten. Totdat de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Het bleek allemaal één grote illusie te zijn geweest en vier jaar later zag de wereld er heel anders uit. Europa lag in puin en de hulp voor Duitse herstelbetalingen kwam uit de Verenigde Staten. Toen daar de zeepbel van economisch optimisme uiteenspatte, namen de Amerikanen Duitsland mee in de Grote Depressie. Tegenover de politieke onrust stonden hoop en blijdschap na het einde van de Eerste Wereldoorlog. Vrouwen hadden hun vechtende mannen vervangen in de fabrieken en weigerden terug te gaan in hun oude rol. De 'flapper-girls' zeiden het korset vaarwel en gingen voor een jongensachtig figuur: sporten, diëten en korte haren. En ook roken, drinken, autorijden, dansen, make-up en korte rokjes. De heren konden zich bijna allemaal een confectiepak veroorloven en voor de vrije tijd was er modieuze sportkleding. In de themaserie Roaring twenties doorkruisen we Europa en de Verenigde Staten met onder andere de muziek van Weill, Gershwin en Poulenc en Davids als reisgenoot.

VR 16 JAN	ETERNAL ROAD	BLZ 10
VR 30 JAN	DREIGROSCHENOPER	BLZ 12
VR 27 MRT	THE SAXOPHONE CRAZE	BLZ 20
VR 1 MEI	I GOT RHYTHM	BLZ 25

PROKOFJEV

In de themaserie rond Sergej Prokofjev (1891-1953) presenteren we u een heel klein deel van het imposante oeuvre van de Russische componist. Prokofjev zocht zijn eigen weg als componist in de hedendaagse muziek in een stijl die niet naadloos aansloot bij de grote Russisch traditie. Zijn werk vond weerklank maar een grote doorbraak bleef uit. Prokofjev, die zijn carrière startte en eindigde in het Rusland van de eerste helft van de twintigste eeuw woonde achtereenvolgens in Rusland, de Verenigde Staten en in Parijs. In de jaren dertig keerde hij terug naar Rusland. In het tijdperk van Stalin viel Prokofjev uiteindelijk in ongenade. Op 5 maart 1953 stierven zowel Stalin als Prokofjev. Het legendarische Boro-dinkwartet speelde op één dag bij de wakes voor de dictator én voor die van de componist. In de Leidse Salon hoort u strijkkwartetten, piano- en vioolsonates en een arrangement van het ballet Romeo en Juliette.

WO 11 FEB	STRIJKKWARTETTEN	BLZ 14
VR 11 APR	ROMEO EN JULIETTE	BLZ 24
VR 11 MEI	VIOOLSONATES	BLZ 26
DO 24 SEPT	PIANOWERKEN	BLZ 31

THEMA'S IN DE SALON

BALLETEN VAN STRAVINSKY

Igor Stravinsky is een van de invloedrijkste componisten van de twintigste eeuw. De drie partituren die hij tussen 1910 en 1913 schreef voor Les Ballets Russes: De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps, waren stuk voor stuk baanbrekend. Wie had kunnen voorspellen dat balletmuziek, van een tot dan toe onbekende componist, voor een aardverschuiving zou zorgen? In een drieluik hoort u de balletten in arrangementen voor piano en accordeon(duo), uitgevoerd door topmusici. Op de concertavonden met de Vuurvogel en Petroesjka hoort u ook composities van Tsjajkovski en Gubaidulina.

DO 19 FEB	LE SACRE DU PRINTEMPS	BLZ 15
DO 19 MRT	DE VUURVOGEL	BLZ 19
DO 1 OKT	PETROESJKA	BLZ 32

HERONTDEKTE COMPOSITIE

Nog steeds worden er in bibliotheken, archieven en uit nalatenschappen, 'vergeten' partituren gevonden. Werken van makers die ooit door een groot publiek omarmd zijn maar op een of andere manier uit de muziekcanon zijn verdwenen. In een bespreking van een opname van het werk van componist Gerard Hamm spreekt de recensent van het 'wakker kussen' van de muziek. Dat lijkt voor ieder van de drie ten tonele gevoerde componisten in de Leidse Salon het geval. Pianist Mattias Spee maakt zich sterk voor het werk van Joseph Wölfl, tijd- en huisgenoot van de familie Mozart. Het cello-pianoduo, gevormd door Doris Hochscheid en Frans van Ruth, bijvert zich al jaren om met onbekend (Nederlands) repertoire voor het voetlicht te treden. De Leidenaar Daniel van Goens, die in de tweede helft van de 19de eeuw furore maakte in Frankrijk, krijgt de aandacht die hem toekomt. Camiel Boomsma brengt het werk van Gerhard Hamm (1835-1904) opnieuw tot leven.

VR 27 FEB	DANIEL VAN GOENS	BLZ 16
DO 2 APR	GERHARD HAMM	BLZ 21
WO 7 OKT	JOSEPH WÖFL	BLZ 33

OOST- WEST

De ontmoeting tussen instrumenten uit de Westerse en Oosterse cultuur is de laatste decennia steeds vanzelfsprekender geworden. Eerder 'exotisch' genoemde instrumenten mengen zich steeds vaker in het instrumentarium van de Westerse muziek. De rijkdom, de nuances en de fijnzinnigheid van instrumenten die vaak al eeuwen buiten ons hoor- en gezichtsveld figureerden wordt steeds verder ontsloten. De sho, de shakuhachi en de ud zijn niet meer weg te denken van de concertpodia. In de ontmoeting van verschillende instrumenten spelen stemmingen en verschillende toonsystemen steeds minder een complicerende rol. In de salon hoort u een improviserend kwartet met de uitblinkende ud. We presenteren een programma waarin de shakuhachi, de sho met de cello en piano in gesprek gaan. Tenslotte maakt het trio Road Runner zijn opwachting, een ensemble met Westerse instrumenten, dat excelleert in de uitvoering van combinaties tussen Oosterse en Westerse muziek.

VR 13 MRT	FRIENDLY FIRE	BLZ 18
VR 22 MEI	HAYTHAM SAFIA QUARTET	BLZ 28
VR 18 SEPT	SHO, SHAKUHACHI, CELLO EN PIANO	BLZ 30

FILM

Een nieuw element in de programmering van de Leidse Salon is de vertoning van films, begeleid door live-muziek. Filmkenner, begeleider en stillefilmcomponist pianist Daan van den Hurk stelde vier vertoningen samen. Programma's met vroege Europese filmbeelden in de bekroonde The Brilliant Biograph, twee experimentele Franse films uit de twintiger jaren van de vorige eeuw met gereconstrueerde begeleidingsmuziek, het Nederlandse actiedrama Het geheim van Delft uit 1917, met speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerde muziek. Het kwartet filmavonden wordt gecompleteerd met de vertoning van La Voile du Bonheur: een film gemaakt op basis van een toneelstuk van Georges Clemenceau. U hoort op deze avond muziek die Gabriel Fauré componeerde voor dit toneelstuk.

VRIJ 17 APR	THE BRILLIANT BIOGRAPH	BLZ 23
VRIJ 16 OKT	RIEN QUE LES HEURES EN LA SOURIANTE MME BEUDET	BLZ 34
VRIJ 6 NOV	HET GEHEIM VAN DELFT	BLZ 37
WO 25 NOV	LA VOILE DU BONHEUR	BLZ 40

Brecht Trio, fotografie: Melanie Zanin

VRIJDAG 16 JANUARI 2026 | 20.15 UUR

ETERNAL ROAD

Een 30 jarige man verlaat halsoverkop zijn thuisland om vervolgens nooit meer terug te willen keren...

Kurt Weill, een Joodse componist uit Dessau, wiens professionele leven in twee fasen is op te delen: hij beleefde een glansrijke carrière in Duitsland en was een van de pioniers van de Golden Age of Musical in Amerika. Waar zijn Duitse werk voornamelijk bestond uit maatschappijkritisch repertoire met een echte Europese stijl van componeren, wortelde hij zijn muziek in de klanken van de populaire Amerikaanse muziek en stond aan de vooravond van de geboorte van de Broadway musical.

UITVOERENDEN

Brecht Trio

Kikki Géron, zang en spel
Leo van Lierop, accordeon
Dorrit Bauerecker, piano

PROGRAMMA

In de concertversie van Eternal Road - Der immer ewige Weg van Kurt Weill zal het Brecht Trio liederen uit het gehele oeuvre van Weill ten gehore brengen: van zijn jeugd in Dessau tot kort voor zijn overlijden in New York City. Daarnaast zal het trio enkele fragmenten uit het stuk spelen en anekdotes vertellen.

*Concert in de themaserie Roaring twenties
Zie blz 46-49 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Nino Gvetadze, fotografie: Sarah Wijzenbeek

VRIJDAG 23 JANUARI 2026 | 20.15 UUR

24 PRELUDES VAN FRÉDÉRIC CHOPIN

Frédéric Chopins Preludes op. 28 bieden in een notendop een prachtige staalkaart van het piano-oeuvre van de Pool. In de bundel passen tal van stemmingen en emoties de revue. Nocturnes wisselen af met etudes, een soort mini-mazurka, een treurmars en een Lied ohne Worte. Chopin voltooide zijn Preludes in een bijzonder regenachtig Mallorca; wellicht hoort u in sommige delen de regendruppels weerklinken. De laatste prelude zou – net als Chopins 'Revolutie-etude' op. 10 – verwijzen naar de inname van Warschau door het Russische leger.

UITVOERENDE

Nino Gvetadze, piano

PROGRAMMA

Frédéric Chopin (1810-1849)
- 24 Preludes opus 28

*Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

VRIJDAG 30 JANUARI 2026 | 20.15 UUR

DREIGROSCHENOPER

De Driestuiversopera is een Duits theaterwerk uit 1928 van de schrijver Bertolt Brecht en de componist Kurt Weill. Beiden hebben aan dit stuk een belangrijk deel van hun bekendheid te danken. Het stuk is gebaseerd op een Engelse opera uit 1728, de Beggar's Opera, waarvan John Gay de tekst had geschreven.

UITVOERENDEN

Zangers en begeleiders van het CVA in de rolverdeling:
 Ausrufer: Trevor Brown
 Peachum: Pierre Mak
 Frau Peachum: Blanca Rey Corral
 Polly: Angelina Posoven, Amélie Baland-Capdet & Sara Behar

Macheath: Sybren Faber & Jason Li
 Brown: Aleksanders Kelle
 Jenny: Maayan Gilboa
 Lucy: Marta Picoto de Assunção
 Choir: allen
 Piano: Seán Morgan-Rooney

PROGRAMMA

Liederen uit de Dreigroschenoper van Bertolt Brecht (1898-1956) op muziek van Kurt Weill (1900-1950).

*Concert in de themaserie Roaring twenties
 Zie blz 46-49 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

fotografie: Boris Peters

VRIJDAG 6 FEBRUARI 2026 | 20.15 UUR

EEN LYRISCH INTERMEZZO

Jelmer de Moed en Rik Kuppen nodigen dichteres Maud Vanhauwaert uit voor een avond waar lyriek de hoofdrol speelt. Klassieke werken van Johannes Brahms, Clara Wieck en Robert Schumann worden verweven met gloednieuwe composities van Mathilde Wantenaar en Willem Jeths. De poëzie van Heinrich Heine vormt een rode draad in de voordracht van Maud. In deze betoverende ontmoeting tussen traditie en vernieuwing wordt de romantiek intenser dan ooit en komt de essentie van lyriek tot leven.

UITVOERENDEN

Rik Kuppen, piano
 Maud Vanhauwaert, gedichten
 Jelmer de Moed, klarinet

PROGRAMMA

Werken van Johannes Brahms, Clara Wieck, Robert Schumann. Nieuw werk van Mathilde Wantenaar en Willem Jeths en poëzie van Heinrich Heine.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Vespucci Kwartet, fotografie Ben Deiman

WOENSDAG 11 FEBRUARI 2026 | 20.15 UUR

STRIJKKWARTETTEN VAN SERGEJ PROKOFJEV

Het eerste strijkkwartet (op. 50) van Prokofjev voltooidde hij in 1930 en het werk ging in première in Washington D.C. Het was een opdrachtwerk van het 'Library of Congress'. Het werk wordt getypeerd als een van zijn meer klassieke en dus traditionele werken. Dat neemt overigens niet weg dat er bij momenten sprake is van grillige lyriek, sombere intensiteit en pure energie. Het was zijn eerste strijkkwartet en dus zonder ervaring ging hij inspiratie zoeken bij Haydn en Beethoven, die hij bestudeerde tijdens zijn vele treinreizen door de VS waar hij in die periode op concertreis was. Vandaar dat het zo klassiek aanvoelt: na een openings-allegro op zijn Haydn's volgt in het tweede deel – ondanks de langzame start – een energiek scherzo. Het rustige derde deel in andante ademt dan weer Beethoven. Prokofjev was tevreden met het werk en zijn vriend voor het leven componist Nikolaj Mjaskovski was dat ook, en dat was erg belangrijk voor Prokofjev.

Het tweede strijkkwartet (op. 92) schreef hij tijdens de oorlogsperiode (1941). Na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werden Prokofjev en zijn familie in eerste instantie door de overheid verplaatst van Moskou naar het noordelijke deel van wat we tegenwoordig Georgië noemen. Daar maakte hij kennis met

de volksmuziek van de Kabarden, en liet er zich door inspireren. Zijn tweede strijkkwartet is dan ook – in tegenstelling tot het eerste – een en al speelsheid en uitbundigheid en laat zich kenmerken door een geraffineerde instrumentatie met prachtige lyrische momenten.

UITVOERENDEN

Vespuccikwartet

Lisanne Soeterbroek, viool
Marieke Kusters, viool
Stephanie Steiner, altviool
Douw Fonda, cello

PROGRAMMA

Sergej Prokofjev (1891-1953)

- Strijkkwartet No. 1 in b Op. 50 (1931)
 - Allegro
 - Andante molto
 - Andante
- Strijkkwartet No. 2 in F Op. 92 (1941)
 - 'Kabardinian'
 - Allegro sostenuto
 - Adagio
 - Allegro

Concert in de themaserie Prokofjev
Zie blz 50-53 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Ralph van Raat

DONDERDAG 19 FEBRUARI 2026 | 20.15 UUR

LE SACRE DU PRINTEMPS (1913)

Het Parijse dansgezelschap Les Ballets Russes zorgde voor een revolutie in de klassieke balletwereld, én voor de doorbraak van componist Igor Stravinsky. Zijn eerste drie balletten – De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps – betekenden een muzikale aardverschuiving. Vanavond hoort u Le sacre du printemps in een arrangement voor piano solo, gespeeld door Ralph van Raat. De eerste uitvoering van het ballet ging met veel rumoer gepaard.

Dat de première-avond in het Théâtre des Champs-Élysées rellerig verliep, had vooral te maken met wat men zág. Primitieve heidense rituelen om de komst van de lente te vieren, waarbij als offer een jong meisje wordt uitge-

kozen dat zich dood danst – het was eerder barbaars dan sprookjesachtig. De opwindende muziek werd al gauw een wereldwijde hit, mede dankzij de inzet van dirigent Pierre Monteux. Stravinsky's reputatie was voorgoed gevestigd.

UITVOERENDE

Ralph van Raat, piano

PROGRAMMA

Igor Stravinsky (1882-1971)
- Le sacre du printemps

Concert in de themaserie Stravinsky's balletten
Zie blz 54-57 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Frans van Ruth, Doris Hochscheid, fotografie Célie Lucienne

VRIJDAG 27 FEBRUARI 2026 | 20.15 UUR

COMPONIST DANIEL VAN GOENS, DE BELLE ÉPOQUE

In de serie concerten Herontdekt is het vanavond de beurt aan de in Leiden geboren Daniel van Goens. Cellist Doris Hochscheid en pianist Frans van Ruth spelen werken uit het oeuvre voor cello en piano. Aanvankelijk leek Van Goens een carrière als cellist in het vooruitzicht te hebben; hij behaalde in 1883 een premier prix aan het Parijse conservatorium. Vanwege zijn zwakke gezondheid stopt Van Goens echter met spelen om zich geheel aan het componeren te wijden. Deze avond hoort u meerdere composities van Daniel van Goens, vergezeld door en afgewisseld met werken van bekendere componisten uit de Belle Époque. Deze periode tussen 1870 en 1914, bloeiden de kunsten en heerste er politiek en economisch optimisme. Parijs was in die tijd internationaal de 'hoofdstad van de kunsten'. Aristocraten uit heel Europa woonden er en stimuleerden de kunsten. Het was een kleurrijke tijd waarin grote bloei gelijk op ging met het verval van de oude wereld. In deze caleidoscoop leefden allerlei zeer verschillende componisten, sommigen met hun wortels nog diep in de traditie, anderen die juist vooruitkeken. Componisten gingen op zoek naar een eigen, nationale muzikale taal, of raakten ook door de wereldtentoonstellingen geobsedeerd door exotische en oriëntaalse muziek.

UITVOERENDEN

Doris Hochscheid, cello
Frans van Ruth, piano

PROGRAMMA

- Daniel van Goens (1858-1904)
- Romance sans paroles et Scherzo opus 12 (ca.1895)
- Sergei Rachmaninoff (1873-1943)
- Danse orientale opus 2 no.2 (ca. 1892)
- Edvard Grieg (1843 -1907)
- Albumblatt opus 47 no.2
 - Elegie opus 47 no.7
 - Illusion opus 57 no.3
- Uit Lyrische Stücke (ca. 1887 resp. 1893), arr. Georg Goltermann (1824-1898)
- Daniel van Goens
- Chant élégiaque opus 45 (ca. 1904)
 - Valse de concert opus 23 (ca. 1895)
- Claude Debussy (1862 -1918)
- Sonate (1915)
- Prologue
- Sérénade et Finale
- Daniel van Goens
- Saltarello opus 35 (ca. 1900)

*Concert in de themaserie Herontdekt
Zie blz 58-61 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Menno van Delft, fotografie: Adam Binks

DONDERDAG 5 MAART 2026 | 20.15 UUR

WOHLTEMPERIETE KLAVIER II (1)

Vanavond hoort u een rijke bloemlezing uit Bachs tweede Wohltemperierte Klavier door een eminent Bachvertolker. In Bachs tijd kon de term 'Klavier' zowel gebruikt worden voor het klavecimbel als voor het klavichord. Het eerste instrument, waarop de snaren worden aangetokkeld door een pennetje van een vogelveer, is uitermate geschikt voor bijvoorbeeld het Preludium in D. Het openingswerk van vanavond roept een stralend barokorkest vol enthousiaste trompetten in herinnering. Het aanslaggevoelige klavichord, een instrument met metalen 'tangenten' die tegen de snaren slaan, leent zich bijzonder goed voor de meer intieme en lyrische delen. De zachtklinkende en milde telg van de toetsenfamilie behoorde naar verluidt tot Bachs lievelingsinstrumenten.

UITVOERENDE

Menno van Delft, klavecimbel en klavichord

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach (1685 -1750)
Delen uit het WTK II

Klavecimbel
D groot
Es groot
Dis klein
G groot
G klein
B klein

Klavichord
Cis klein
D klein
E klein
Fis groot
As groot
A klein

*Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Roadrunner Trio

VRIJDAG 13 MAART 2026 | 20.15 UUR

FRIENDLY FIRE

Friendly fire is een militaire uitdrukking van soldaten, die per ongeluk beschoten of gebombardeerd worden door hun eigen troepen, maar voor Roadrunner Trio betekent het ook elkaar aanvullen en opzweepen, passie voor experiment en traditie, een ontmoeting op het scherpst van de snede. De thematiek van traditie en conflict sijpelt door in alle muziek, verwante culturen die elkaar verrijken of vernietigen, snelle ritmes gepaard met intense klaagzangen.

Een thematisch programma met een moderne kijk op traditionele muziek uit o.m. Syrië, Iran, Griekenland, Turkije, Armenië, Bulgarije, Rusland en Oekraïne. Volksmuziek gehoord door de filter van en met eigen werk van het trio. Het Roadrunner Trio speelt, improviseert, schrijft en laat schrijven. Muziek die balanceert op de grens van moderne, klassieke en traditionele muziek.

UITVOERENDEN

Roadrunner Trio

Erica Roozendaal, accordeon
Antonis Pratsinakis, cello
Michel Marang, klarinet

PROGRAMMA:

- Kinan Azmeh (1976)
- The Fence, the Rooftop and the Distant Sea
- Antonis Pratsinakis (1983)
- Lairon
- Erica Roozendaal
- Hoag's Object
- Traditional
- Allalay - Halfaouine
- Michel Marang
- Friendly Fire

Concert in het themaserie Oost-West
Zie blz 62-65 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Ekaterina Litvinseva, fotografie: Natalya Shumilova

DONDERDAG 19 MAART 2026 | 20.15 UUR

DE VUURVOGEL

In het tweede concert in de serie Stravinsky's balletten hoort u de solo pianoversie van De Vuurvogel. Serge Diaghilev verzocht om een ballet gebaseerd op oude Russische verhalen. Het kreeg vorm dankzij kunstenaar en decorontwerper Alexandre Benois, kostuumontwerper Léon Bakst, choreograaf Michel Fokine en natuurlijk Igor Stravinsky, wiens orkestratiekunsten de avonturen van de jonge prins Iwan op ieders netvlies toeverden, inclusief de mysterieuze Vuurvogel die een veer laat, de gevangen prinsessen en de wilde helledans van de tovenaars Kastsjei. De première was op 25 juni 1910 in Opéra Garnier onder Gabriel Pierné; met name de orkestsuites uit 1911 en 1919 zijn nog altijd populaire repertoirestuk-

ken. Het programma bevat naast De Vuurvogel een ander beroemd ballet: de Notenkraker van Tsjaikovski. Het programma wordt theateraal ingeleid.

UITVOERENDE

Ekaterina Litvinseva, piano

PROGRAMMA

- Igor Stravinsky (1882-1971)
- De Vuurvogel
- Pjotr Iljitsj Tsjaikovski (1840-1893)
- De Notenkraker

Concert in de themaserie Stravinsky's balletten
Zie blz 54-57 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Jan Lust en Arno Bornkamp

VRIJDAG 27 MAART 2026 | 20.15 UUR

THE SAXOPHONE CRAZE

Duo Calvadoré speelt een bruisend programma waarin ze het publiek meenemen naar de Roaring twenties. Vol vrijheid en ritme brengen zij een 'finest selection' van door jazz beïnvloede klassieke muziek van onder anderen Gershwin, Ravel en Schulhoff. Saxofonist Arno Bornkamp laat niet alleen zijn virtuositeit horen, maar ook een unieke collectie historische saxofoons uit de jaren '20 – voor een authentieke klank die je terugvoert naar een tijd van muzikale revolutie. Een sprankelende ode aan de jazz spirit in de klassieke muziek.

UITVOERENDEN

Duo Calvadoré

Arno Bornkamp, saxofoons
Jan Lust, piano

PROGRAMMA

- George Gershwin (1898-1937)
- Three Preludes (arr. M. Shaposhnikova) (1927)
- Rudy Wiedoeft (1893-1940)
- Valse Vanité (1927)
- Erwin Schulhoff (1894-1942)
- Hot Sonate in vier delen (1930)
- Medley van:
- Tibor Harsanyi (1898-1954)
- Blues (1930)
- Darius Milhaud (1892-1974)
- Tango des Fratellini (1919)
- Claude Delvincourt (1888-1954)
- Nègre en Chemise (1926)
- Maurice Ravel (1875-1937)
- L'Enfant et es Sortilèges (1925) (arr. Wijnand van Klaveren)

*Concert in de themaserie Roaring twenties
Zie blz 46-49 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Camiel Boomsma, fotografie: Hans van der Woerd

DONDERDAG 2 APRIL 2026 | 20.15 UUR

COMPONIST GERHARD HAMM

Pianist Camiel Boomsma beijvert zich om de klassieke muziekcanon te verrijken door onbekende componisten zoals Gerhard en Karel Hamm te laten herleven. De veelzijdige componist Gerhard Hamm, geboren in 1835 in Trier, was een zeer belangrijke figuur in het culturele leven in het zuiden van Nederland. Zowel Gerhard als zijn zoon Karel hebben een grote muzikale nalatenschap; van kamermuziek tot liederen en van orkestwerken tot stukken voor solo piano. Beiden waren zij geliefde persoonlijkheden in Venlo en daarbuiten. Gerhard Hamms muziek is poëtisch, romantisch en bezit een intrinsieke schoonheid waarin een hele wereld verborgen ligt. De ontdekking van de Nederlandse componist Gerhard (en zijn zoon Karel) Hamm kwam toevallig op het pad van Boomsma. Na een

recital gaf Carl Hamm, directe familie, hem een stapel partituren. Toen Boomsma de stukken thuis aan het spelen was, werd hij getroffen door de fijnzinnigheid en de verhalende kracht.

UITVOERENDE

Camiel Boomsma, piano

PROGRAMMA

- Gerhard Hamm (1835-1904)
- Gefunden: 6 Clavierstücke in Liedform Op.18
 - Bagatellen Op.12
 - Schetsen voor de Jeugd
 - Romanze
 - Charakterstücke für Klavier Op.15

*Concert in de themaserie Herontdekt
Zie blz 58-61 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

DONDERDAG 9 APRIL 2026 | 20.15 UUR

WOHLTEMPERIERTE KLAVIER I (1)

Twaalf verschillende preludia en fuga's uit de eerste bundel van Bachs Wohltemperierte Klavier vormen al een universum op zich. Het eerste preludium met de luitachtige, gebroken akkoorden behoort tot de bekendste werken uit de verzameling, alleen al omdat Charles Gounod er later een Ave Maria van maakte. Een knap stukje polyfonie levert Bach af in de vijfstemmige fuga in cis-klein, waarin hij drie thema's vlecht, omkeert, uitrekt en inkrimpt. In de volgende werken krijgen we het ene affect na het andere voorgeschoteld. De kroon op het werk is de Fuga in b-klein. In het zuchtende thema ervan krijgen alle twaalf tonen van de toonladder een plaats.

UITVOERENDEN

Hilda Huang, piano
Nico Bernáldez Gómez, piano
Sandra Cebrián Hidalgo, piano
Luis Bagina da Rosa, piano

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Delen uit WTK I

Hilda Huang

C groot
Cis klein
Es groot
A groot

Nico Bernáldez Gómez

C klein
G groot
A klein
B klein

Sandra Cebrián Hidalgo

D groot
As groot

Luis Bagina da Rosa

Es klein
Fis klein

*Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Daan van den Hurk, fotografie: Raoul Duyves

VRIJDAG 17 APRIL 2026 | 20.15 UUR

THE BRILLIANT BIOGRAPH

William Kennedy Laurie Dickson was in dienst van Thomas Edison voor een groot deel verantwoordelijk voor de uitvinding van de filmografie in Amerika, die ongeveer gelijktijdig plaatsvond met de Lumières in Europa. Hij ontwikkelde een eigen variant van de filmcamera, om Edisons patent te ontlopen. In zijn eigen camera ging een filmrol waarvan die per filmbeeldje veel groter was dan die van de concurrenten. Dit zorgde ervoor dat in zijn films enorme diepte en detail is te zien. Dickson reisde met zijn Mutoscope en Biograph Company door Amerika en Europa om het leven, de steden en de natuur daar te filmen. Ook Nederland is regelmatig aangedaan. De grootste collectie van deze films is gearriveerd door het Eye Filmmuseum en is in 2025 uitgeroepen tot Unesco wereld-

erfgoed. In de compilatiefilm THE BRILLIANT BIOGRAPH – EARLIEST MOVING IMAGES OF EUROPE (NL, 2020, Frank Roumen) zijn 50 van deze films tot een schitterend geheel gemaakt. De compilatie wordt gedragen en verbonden door de muziek die Daan van den Hurk speciaal voor deze film componeerde en opnam.

UITVOERENDE

Daan van den Hurk, piano

PROGRAMMA

The Brilliant Biograph
Muziek, Daan van den Hurk

*Concert in de themaserie Film
Zie blz 66-69 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Dana Zemstov, fotografie Jonas Sacks

Anna Fedorova

VRIJDAG 24 APRIL 2026 | 20.15 UUR ROMEO EN JULIETTE

Prokofjevs Romeo en Juliette is dan wel Prokofjevs bekendste en misschien ook meest succesvolle werk, het is allemaal niet zonder problemen tot stand gekomen. Initieel gecomponeerd in 1935 had Prokofjev, en dat in tegenstelling tot Shakespeare, een 'happy end' aan het verhaal gecomponeerd. Nog even los van de uitdaging om de dramatische complexiteit van Shakespeares tragedie te vertalen naar een ballet, kreeg hij flinke tegenwerking van het Bolsjojtheater (onder druk gezet door het ministerie van cultuur), waar het ballet in première zou gaan. Al die vrolijkheid verhield zich natuurlijk slecht met het socialistisch realisme en de passende esthetiek. Zowel muziek, verhaal, selectie van dansers als choreografie moesten anders, minder van dat degeneratief modernisme. Dat gesteggel duurde tot frustratie van Sergej zo ongeveer 5 jaar, alvorens het werk in 1940 officieel in Russische première kon gaan, ook al kende het in 1938 een niet-Russische première in Brno. Hij won met het werk nadien nog de Stalin prijs, ook al kreeg hij die laatste voor zijn gehele oeuvre. Romeo en Juliette bij Prokofjev is krachtig en dramatisch, perfect voor een Shakespeariaans drama. Groots en meeslepend, lyrisch waar nodig, kleurige melodieën, dissonante klanken

en een rijke instrumentatie die recht doet aan de emoties en intense passies van de personages en het verhaal. Tedere liefdesduetten en meedogenloze vechtschènes, psychologische diepgang en sociale weerstand, gemêleerd met universele thema's als liefde, haat en dood, allemaal in één verhaal. De musici completeren deze bijzondere avond met een ander iconisch werk de Sonate Cesar Franck, gearrangeerd voor altviool en piano.

UITVOERENDEN

Dana Zemstov, altviool
Anna Fedorova, piano

PROGRAMMA

Sergej Prokofjev (1891-1953)

- Romeo en Juliette

Cesar Franck (1822 -1890)

- Sonate in A

Allegretto ben moderato

Allegro

Ben moderato: Recitativo-Fantasia

Allegretto poco mosso

Concert in de themaserie Prokofjev

Zie blz 50-53 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

VRIJDAG 1 MEI 2026 | 20.15 UUR

I GOT RHYTHM

Jazz en klassieke muziek
uit de bruisende Roaring
twenties

Stap in de wereld van zwoele jazzclubs, zwierende jurken en muzikale revolutie! In dit feestelijke theatrale concert nemen we u mee op een muzikale reis door de bruisende Roaring twenties. In Duitsland ook wel de Gouden Jaren Twintig en in Frankrijk Années Folles (gekke jaren) genoemd. Van de swingende songs van George Gershwin en Cole Porter tot de kleurrijke, rauwe klanken van Kurt Weill en Francis Poulenc – zowel de opwindende jazzscene van New York als de spannende klassieke muziekwereld van Europa uit de jaren 1920 komen aan bod.

UITVOERENDEN

Roza Herwig, mezzosopraan,
actrice

Joshua Herwig, cello

Charlie Bo Meijering, piano

PROGRAMMA

AMERIKA

Cole Porter (1891-1964)

- What is this thing called
Love?

George Gershwin (1898-1937)

- I got Rhythm
- The Man I Love

DUITSLAND

Kurt Weill (1900-1950)
uit Dreigroschenoper

- Mackie Messer

- Zuhälterballade

Arnold Schönberg

(1874-1951)

uit Pierrot Lunaire

- Eine blasse Wäscherin

- Serenade

Hanns Eisler (1898-1962)

- Solidaritätslied

Kurt Weill

- Surabaya Johnny

NEDERLAND

Dirk Witte (1885-1932)

- Mens Durf Te Leven

Louis Davids (1883-1939)

- De Bokswedstrijd

Henriette Bosmans (1895-
1952)

Sonate voor cello en piano
in A klein

- Deel 3: Adagio

uit Dix Mélodies

- Complainte du petit cheval
blanc

- Les Médisants

Joshua Herwig

- Surprise (2000*)

Roza Herwig en Joshua
Herwig, fotografie Roeltje
van de Sande Bakhuijzen

FRANKRIJK

Francis Poulenc (1899-1963)
uit Banalités

- Voyage a Paris

- Hotel

uit Quatre poème de Guillaume Apollinaire

- L'Anguille

- Avant le Cinéma

Mistinguett (1873-1956)

- Mon Homme

AMERIKA

George Gershwin (1898-1937)

Three Preludes for Piano

- Allegro ben ritmato e deciso

- Andante con moto e poco
rubato

- Allegro ben ritmato e deciso

George Gershwin

- Vodka

Hoagy Carmichael (1899-1981)

- Stardust

Jimmy Francis McHughes

(1894-1969)

- I can't give you anything
but love

Concert in de themaserie

Roaring twenties

Zie blz 46-49 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Emma Roijackers, fotografie: Petra Katanic

Koenraad Spijker, fotografie: Sophie Kalker

VRIJDAG 8 MEI 2026 | 20.15 UUR

VIOOLSONATES PROKOFJEV EN RAVEL

De vijf melodieën op. 35bis van Prokofjev uit 1921 werden uit noodzaak geboren. Nadat hij koos voor een vrijwillige ballingschap in de VS in 1918 probeerde hij zich te vestigen als componist en pianist in de VS. Hij werkte in die periode aan zijn opera 'de liefde voor de drie sinaasappels' waarvan de Chicago première werd uitgesteld. Hij koos er dan voor om tijd door te brengen aan de Westkust waar hij zijn op. 35 (5 liederen zonder woorden) schreef, in eerste instantie als stemoefeningen voor de Oekraïense sopraan Nina Koshetz. Deze waren lyrisch en ritmisch. In 1925, toen Prokofjev verhuisd was naar Parijs, herschreef hij de stukken samen met violist Pawel Kochanski als werken voor viool en piano, zodat ze ze samen konden opvoeren. Elk van de delen is een expressief miniatuurtje met eigen kleur en karakter: van dromerig tot turbulent en van beschaafd kalm tot speels ritmisch.

De tweede vioolsonate van Prokofjev zag in 1942 eerst het licht als een sonate voor fluit (die we kennen als zijn op. 94). Toen hij op gezag van de overheid een zoveelste keer diende te verhuizen tijdens de Tweede Wereldoorlog, ditmaal naar Perm, herschreef hij het werk voor viool (op. 94a of bis). Dat herschrijven

deed hij op verzoek van zijn goede vriend en violist David Oistrakh, die het werk in 1944 het levenslicht inblies samen met pianist Lev Oborin, die in 1927 zelf de eerste Chopin piano competitie won. Het werk kent een traditionele sonate structuur in 4 delen en is hoogst elegant en lyrisch. Iets dat indirect verwijst naar het feit dat het werk initieel voor fluit bedoeld was. Prokofjevs werk wordt vanavond gespiegeld aan twee werken van de Franse componist Maurice Ravel. Van hem hoort u eveneens een vioolsonate daarna gevolgd door zijn opzwepende Tzigane.

UITVOERENDEN

Emma Roijackers, viool
Koenraad Spijker, piano

PROGRAMMA

- Sergej Prokofjev (1891-1953)
- Vijf Melodieën, op. 35bis
 - Tweede Vioolsonate in D majeur, op. 94a
- Maurice Ravel (1875-1937)
- Tweede Vioolsonate in G majeur
 - Tzigane

Concert in de themaserie Prokofjev
Zie blz 50-53 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

WOENSDAG 13 MEI 2026 | 20.15 UUR

WOHLTEMPERIETE KLAVIER I (2)

Dat drie getalenteerde conservatoriumstudenten een deel van zijn Wohltemperierte Klavier voor hun rekening nemen, zal vast de goedkeuring hebben gekregen van de grote Bach. Hij schreef zijn beroemde boek immers niet alleen 'als tijdverdrijf' voor professionals maar ook 'ten nutte en gebruik van de leergierige muzikale jeugd'. Behalve voor de speelse, pastorale delen in majeurtoonsoorten draagt de muzikale jeugd in dit concert zorg voor Bachs expressieve en ernstige bijdragen in kleine tertsen. Het concert eindigt met een van de hoogtepunten van de bundel: het tragische preludium met de intense, vijfstemmige fuga in bes-klein.

UITVOERENDEN

Maria Macedo Teixeira Marecos, piano
Philip Karmanov, piano
David Zielman, piano

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Delen uit WTK I

Maria Macedo Teixeira Marecos

D klein
E klein
F klein
Bes groot

Philip Karmanov

E groot
F groot
Gis klein
B groot

David Zielman

Cis groot
Fis groot
G klein
Bes klein

Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Haytham Safia Quartet, fotografie: Marije van den Berg

VRIJDAG 22 MEI 2026 | 20.15 UUR HAYTHAM SAFIA QUARTET

Het Haytham Safia Quartet maakt volkomen unieke muziek die lekker in het gehoor ligt. De musici komen uit drie continenten, en nemen elk hun eigen invloeden mee: Arabisch, klassiek, Afrikaans, jazz, Balkan, blues, vrije improvisatie en meer. Het unieke kwartet laat veel verschillen zien. Tussen man en vrouw, het Oostelijk continent en het Westelijk continent, spelend uit het hart of improviseren en spelen van bladmuziek, maar ook de talen die ze spreken en de muzikale tradities die ze hebben meegekregen. Al deze verschillen smelten samen in hun passie voor muziek.

UITVOERENDEN

Haytham Safia Quartet

Haytham Safia, ud
Hanneke Ramselaar, hobo en althobo
Eva van de Poll, cello
Osama Meleegi, Afrikaanse percussie

PROGRAMMA

Eigen composities en improvisaties

*Concert in de themaserie Oost-West
Zie blz 62-65 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

VRIJDAG 29 MEI 2026 | 20.15 UUR WOHLTEMPERIETE KLAVIER II (2)

Vanavond hoort u het vervolg van Bachs Wohltemperierte Klavier deel twee. De Nederlandse Bachkenner Hans Brandts Buys gaf een interessante karakterisering van deze bundel. Volgens hem sprong Bach hier spaarzamer met zijn muzikale materiaal omsprong dan in het eerste deel. 'Een kostelijke verkwisting uit de overmoed van krachtsbesef, welke aan het eerste deel een bijzondere bekoring verleent, heeft plaats gemaakt voor de beheerste hanteling van een toverstaf, welke rijkdommen weet te toveren uit schijnbaar onbeduidend materiaal... Tegenover de frisse, soms nauwelijks beteugelde levenskracht van I staat het bezonken meesterschap van het tweede deel, zodat men zou kunnen spreken van 'het boek des levens' en 'het boek der wijsheid'.

UITVOERENDEN

Kanji Daito, klavecimbel en pianoforte
Pablo García Valles, klavecimbel en pianoforte
Liubov Titarenko, klavecimbel en pianoforte

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Delen uit WTK II

Klavecimbel

F groot
F klein
Fis klein
A groot
Bes groot
B Groot

Pianoforte

C groot
C klein
Cis klein
E groot
Gis klein
Bes klein

*Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Harrie Starreveld

Hua-Hsuan Lee

Jeroen den Herder

Naomi Sato

fotografie: Henriëtte Guest

VRIJDAG 18 SEPTEMBER 2026 | 20.15 UUR

SHO, SHAKUHACHI, CELLO EN PIANO

De sho, de shakuhachi en de ud zijn niet meer weg te denken van de concertpodia. In de ontmoeting van verschillende instrumenten spelen stemmingen en verschillende toonsystemen steeds minder een complicerende rol. In de salon hoort u een improviserend kwartet met de uitblinkende ud. We presenteren een programma waarin de shakuhachi, de sho met de cello en piano in gesprek gaan.

UITVOERENDEN

Harrie Starreveld, shakuhachi
Hua-Hsuan Lee, piano
Jeroen den Herder, cello
Naomi Sato, sho

PROGRAMMA

- Anoniem
- Japanse traditionele muziek voor sho & shakuhachi
Marty Regan (1972)
- Forest Whisper voor shakuhachi & cello
Toshihisa Ueno
- Berlin Tanka voor sho & cello
Xiaoyong Chen (1955)
- Sonata voor cello en piano
Fang Man (1977)
- That raindrops have hastened the falling flowers III voor cello, toy piano en piano

*Concert in de themaserie Oost-West
Zie blz 62-65 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

DONDERDAG 24 SEPTEMBER 2026 | 20.15 UUR

PROKOFJEVS PIANOWERKEN

Hugo Mathis

Prokofjevs visions fugitives (op. 22) is een cyclus van 20 piano miniatuurtjes. In deze cyclus horen we Prokofjev op zijn meest modernistisch, hard, mechanisch en dissonant. Hij schreef de cyclus in de periode 1915-1917, vlak na zijn afstuderen aan het conservatorium in Sint-Petersburg en voltooide ze in het revolutiejaar 1917. Het is de muziek van de zoekende Prokofjev, in een Rusland dat nog altijd sterk vasthield aan de romantische traditie, en totaal geen ambitie had om aan te sluiten bij het westerse modernisme en de tweede Weense school. Hij speelde die stukjes initieel als toegift na concerten. Vaak werd dat veel minder geapprecieerd dan het concert zelf. Het publiek was vaak verward, wat was de bedoeling van die gekke moderne stukjes? Maar als je ze achter elkaar zet krijg je dus een geslaagd op. 22.

De zevende pianosonate (op. 83, ook wel Stalingrad genoemd) is de tweede uit een reeks van 3 pianosonates die Prokofjev schreef tijdens de woelige oorlogsjaren. Het waren jaren van culturele zuivering door Stalin en de inval van Hitler in Rusland. Het werk ging in première in 1943 en heeft een vaak woeste en duidelijk programmatische inhoud en bevat schijnbaar stilistische ongerijmdheden: het eerste deel is chromatisch, het tweede deel melodisch weemoedig en het derde deel (precipitato) kent een aanzienlijke ritmische vaart.

Precipitato betekent overhaast, maar ook op een bepaalde manier irrationeel en je kan je dus niet van de indruk ontdoen dat Prokofjev in het wilde slotdeel al zijn duivels ontbindt en toch even zijn mening geeft over Stalin en zijn cultuurbeleid gestoeld op socialistisch realisme.

Tussen de twee composities van Prokofjev speelt Hugo Mathis de Intermezzi opus 117 van Johannes Brahms. Door de componist werden deze drie stukken getypeerd als 'Wiegeliederen van mijn smart'.

UITVOERENDE

Hugo Mathis, piano

PROGRAMMA

- Sergej Prokofjev (1891-1953)
- Visions fugitives op.22
Johannes Brahms (1833-1897)
- Intermezzi op.117
Andante moderato
Andante non troppo e con molto espressione
Andante con moto
Sergej Prokofjev
- Piano sonata no.7

*Concert in de themaserie Prokofjev
Zie blz 66-69 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

TOEAC, fotografie: Nichon Glerum

DONDERDAG 1 OKTOBER 2026 | 20.15 UUR

PETROESJKA

Het Parijse dansgezelschap Les Ballets Russes zorgde voor een revolutie in de klassieke balletwereld, én voor de doorbraak van componist Igor Stravinsky. Zijn eerste drie balletten – De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps – betekenden een muzikale aardverschuiving.

Igor Stravinsky is een van de invloedrijkste componisten van de twintigste eeuw. De drie partituren die hij tussen 1910 en 1913 schreef voor Les Ballets Russes, De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps, waren stuk voor stuk baanbrekend. Wie had kunnen voorspellen dat balletmuziek, van een tot dan toe onbekende componist nog wel, voor een aardverschuiving zou zorgen? Het verhaal over een Jan-Klaassen-achtige pop die op een Russische jaarmarkt tot leven komt en verliefd wordt is weliswaar een soort sprookje, toch verlaten we met realistische elementen en een brute moordscène de wereld van het sprookjesballet. Stravinsky werkte zijn idee uit met Alexandre Benois. Muziek, choreografie en ontwerp vloeien ineen tot een waar Gesamtkunstwerk. Bij de première in het Théâtre du Châtelet maakte Nijinsky indruk met zijn atletische sprongen, Fokine met de complexe choreografie en Stravinsky met zijn kleurrijke partituur.

Het op twee accordeons uitgevoerde ballet Petroesjka wordt in dit programma vergezeld door het aangrijpende Hell und Dunkel van de vorig jaar overleden Sofia Gubaidulina en Momenti Mobile van de Deen Martin Lohse.

UITVOERENDEN

TOEAC

Renée Bekkers, accordeon
Pieterneel Berkers, accordeon

PROGRAMMA

Martin Lohse (1971)

- Momenti Mobile
Menuetto, Andante, Allegro)

Sofia Gubaidulina (1931-1925)

- Hell und Dunkel

Igor Stravinsky (1882-1971)

- Petroesjka (1911)
The Shrovetide Fair
Petrushka's Room
The Moor's Room
The Shrovetide Fair
Toward Evening)

Wladimir Subizky (1953)

- Hommage to Piazzolla (arr. TOEAC)

*Concert in de themaserie Stravinsky's balletten
Zie blz 54-57 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Mattias Spee

WOENSDAG 7 OKTOBER 2026 | 20.15 UUR

COMPONIST JOSEPH WÖLFL

Joseph Wölfl werd in 1773 in Salzburg geboren en kreeg een grondige muzikale opleiding bij Leopold Mozart, Wolfgang Amadeus en Nannerl Mozart alsook bij Michael Haydn. Joseph Wölfl verliet Salzburg in 1790 en maakte een 'internationale' carrière in Warschau, Wenen, Dresden, Leipzig, Berlijn, Hamburg, Parijs en Londen. Er zijn aanwijzingen dat hij ook in België verbleef. Hij blonk uit als pianist en ook als componist. In mei 1812 stierf hij onverwachts in Londen op 39-jarige leeftijd. Wölfl was een tijdgenoot van Mozart en Beethoven en een van de meest succesvolle en bestbetaalde componisten van zijn tijd.

UITVOERENDE

Mattias Spee, piano

PROGRAMMA

Joseph Wölfl (1733 -1812)

- Sonate in C mineur (opus 25)
- Andante & Variaties in G majeur (WoO 47)

*Concert in de themaserie Herontdekt
Zie blz 58-61 voor de toelichting bij dit thema.*

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Maud Nelissen

VRIJDAG 16 OKTOBER 2026 | 20.15 UUR

RIEN QUE LES HEURES EN LA SOURIANTE MME BEUDET

In Nederland was er grote interesse voor de 'absolute film'. Dat is een film die gaat om de film zelf, in plaats van dat het vermaak of het narratief voorop staat. Deze films werden echter niet altijd toegelaten tot de Nederlandse bioscopen. Er waren grote commissies die bepaalden wat wel en niet tot deugdzzaam zou worden bestempeld om aan het grote publiek te laten zien. In 1927 werd door een aantal vooraanstaande filmmakers en andere kunstenaars de Nederlandse Filmliga opgericht. Deze organisatie richtte zich uitsluitend op het vertonen van films die niet werden toegelaten tot de bioscopen en organiseerden dus ook vaak besloten en illegale filmvertoningen. De twee films uit dit programma komen uit de collectie van de Filmliga, die nu in beheer is van het Eye Filmmuseum.

Rien Que Les Heures (Niets dan de Uren) is de 45 minuten durende experimentele debuutfilm uit 1926 van de Braziliaanse cineast Alberto Cavalcanti. De film wordt beschouwd als de eerste officiële city symphony. Het is een wandeling door Parijs, van dageraad tot middernacht en van schoonheid tot misère. Voor deze film is een originele filmscore gecomponeerd door Yves de la Casiniere, die bewaard is gebleven in het archief van Eye. Deze score is

door Maud Nelissen gerestaureerd.

La Souriante Mme Beudet (De Glimlachende Mevrouw Beudet) is een film uit het impressionisme van de pionierende filmmaker Dulac uit 1921. Misschien wel de eerste echte feministische film uit de geschiedenis over een vrouw die de geestelijke mishandeling van haar man helemaal zat is en bedenkt hoe ze aan hem kan ontsnappen. De muzikale begeleiding bestaat uit stukken van onder anderen Jeanne Bernard, de lievelingscomponist van Dulac.

UITVOERENDEN

Maud Nelissen, piano
Eeva Koskinen, viool
Pamela Smits, cello

PROGRAMMA

Rien que les Heures en le Souriante Mme Beudet
Muziek: Yves de la Casiniere, Claude Debussy, Charles Gounod en Jeanne Bernard.
(Muziek gerestaureerd en gecompileerd door Maud Nelissen)

Concert in de themaserie Film
Zie blz 66-69 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Hannes Minnaar, fotografie: Simon van Bostel

DONDERDAG 22 OKTOBER 2026 | 19.30 UUR

DIMITRI SJOSTAKOVITSJ

24 preludes en fuga's

Toen Dmitri Sjostakovitsj in 1951 zijn opus 87 presenteerde kreeg hij van de communistische machthebbers de wind van voren. Men verweet hem, zoals gewoonlijk, formalisme en decadentie en verwees bijvoorbeeld de twaalftoonsfuga in Des-groot naar de prullenbak. Inmiddels hebben tal van pianisten Sjostakovitsj's bundel omarmd, onder wie Hannes Minnaar. 'Uit het hele werk spreekt somberte en uitzichtloosheid', aldus de Nederlander. 'In de vierentwintigste prelude en fuga lijkt het alsof hij die donkerte probeert te overwinnen met een soort heroïek. De laatste pagina is groots en triomfantelijk, zo heroïsch

dat er bijna bloed aan kleeft.' Gelukkig schijnt ook hier en daar de zon. 'De prelude in A-groot heeft een haast naïef soort vrolijkheid, zonder dubbele bodem. De prelude in D-groot vind ik gewoonweg een sprookje.'

UITVOERENDE

Hannes Minnaar, piano

PROGRAMMA

Dimitri Sjostakovitsj (1906-1975)
- 24 preludes en fuga's Opus 87

Concert in de themaserie 24/7
Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Irina Parfenova, Ekatarina Levental
en Harry-Imre Dijkstra

WOENSDAG 28 OKTOBER 2026 | 20.15 UUR

OP REIS MET EEN HOFDAME

Marie Cornélie, gravin van Wassenaer Obdam en kasteelvrouw van Twickel, trok in het gevolg van prinses Anna Pavlovna, gemalin van Willem II, in 1824 naar St. Petersburg om lange tijd aan het Tsarenhof te verblijven. Ze hield enorm van muziek en beschreef al haar muzikale belevenissen onderweg en aan het hof uitvoerig in een geheim dagboek. Zelf was ze een getalenteerde amateur-pianiste die les had van de internationaal befaamde pedagoge Gertrude van den Bergh, tevens de pianodocente van diverse leden van het Nederlandse koninklijk huis.

UITVOERENDEN

Harry-Imre Dijkstra, klarinet verteller
Irina Parfenova, piano
Ekatarina Levental, sopraan

PROGRAMMA

Het dagboek van Marie Cornélie is de muzikale leidraad voor het concertprogramma: er klinkt muziek uit 1824 van Glinka en Mendelssohn, theatermuziek van Weber, Spontini en Rossini die Marie Cornélie zelf beleefde en muziek van Schumann, Field en Van den Bergh, componisten van wie zij graag muziek op de piano speelde.

Concert in de themaserie Oost-West
Zie blz 62-65 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

VRIJDAG 6 NOVEMBER 2026 | 20.15 UUR

HET GEHEIM VAN DELFT

Nederland is zelf nooit een groot land geweest dat films produceerde. Er zijn hier ongeveer 30 tot 40 stille langspeelfilms geproduceerd waarvan er nog maar een handjevol bestaat. Het actiedrama HET GEHEIM VAN DELFT (NL, 1917, Maurits Binger) is een van deze overgebleven films. De hoofdrol voor deze film is voor een van de weinige filmdiva's die Nederland in deze tijd kende: Johanna (Annie) Bos. Bos speelde in vele Nederlandse producties. Ondanks haar grote succes bleef ze haar eigen stunts doen. In deze film liet ze zich zelfs

vastbinden op een draaiende molenwiek, wat spectaculaire beelden opleverde. Bos overleed in 1975 in Leiden.

De muziek is gecomponeerd, samengesteld en uitgevoerd door studenten van het HKU Utrechts Conservatorium.

UITVOERENDEN EN COMPOSITIES:

Studenten van het Utrechts Conservatorium

Concert in de themaserie Film
Zie blz 66-69 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Feest der poëzie, fotografie: Céleste Laetitia

DONDERDAG 12 NOVEMBER 2026 | 20.15 UUR

TWEE LIEFDES — OVER OSCAR WILDE EN LORD ALFRED DOUGLAS

Vanavond laten we ons meeslepen in het turbulente liefdesverhaal van Oscar Wilde en Lord Alfred Douglas, het verhaal van een van de meest geliefde schrijvers in de Engelse taal en zijn miskende minnaar. Op het hoogtepunt van hun hartstochtelijke affaire werd Wilde opgesloten wegens grove onzedelijkheid. Wat gebeurde ervoor, tijdens en na dit cruciale moment in hun leven?

UITVOERENDEN

Marcel Faber, acteur
Anna Majchrzak, sopraan
Daan van de Velde, piano
Simon Mulder, voordracht

PROGRAMMA

Poëzie en drama van Oscar Wilde (1854-1900) met onder andere de 'Ballad of Reading Gaol' op muziek van Henri Zagwijn.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Dirk Luijmes

VRIJDAG 20 NOVEMBER 2026 | 20.15 UUR

ANDRÉ FLEURY 24 PIÈCES

André Fleury is een van de vertegenwoordigers van de 20ste -eeuwse orgelschool. Hij studeerde bij Louis Vierne en Marcel Dupré en gaf op zijn beurt les aan Pierre Cochereau. Fleury's 24 Pièces uit 1930-33 geven een fraaie dwarsdoorsnede van zijn ongedwongen, toegankelijke stijl. In de gemêleerde verzameling treffen we onder meer een fanfare, mars, fuga, aria en toccata. Deze kleinoden komen prachtig uit de verf op een authentiek Frans harmonium, een instrument dat net als een accordeon of mondharmonica is uitgerust met tongetjes. Het blaasinstrument, dat een eeuw geleden in veel Franse salons te vinden was, herbergt tal van ongehoorde kleuren in zich en kan in dit repertoire zowel fluisteren, zingen als bulderen.

Het programma met de 24 Pièces van Fleury wordt gecompleteerd door het imposante Deuxième Choral van een van zijn negentiende eeuwse voorgangers die meesterwerken voor orgel en harmonium schreef: Cesar Franck.

UITVOERENDE

Dirk Luijmes, harmonium

PROGRAMMA

André Fleury (1903-1995)
- 24 Pièces
Cesar Franck (1822-1890)
- Deuxième Choral

Concert in de themaserie 24/7

Zie blz 42-45 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

Daan van den Hurk

WOENSDAG 25 NOVEMBER 2026 | 20.15 UUR

LA VOILE DU BONHEUR

Een blinde Chinese dichter vindt troost in zijn geloof dat de wereld om hem heen uit goedheid bestaat. Maar als zijn zicht zich plotseling herstelt, wordt hij geconfronteerd met de harde werkelijkheid, waarna hij een rigoureuze beslissing neemt. *La Voile du Bonheur* wordt vertoond met muziek die niemand minder dan Gabriel Fauré componeerde voor het oorspronkelijke toneelstuk van Georges Clemenceau.

Componist Gabriel Fauré componeerde in 1901 de originele muziek voor het toneelstuk van Clemenceau in Oriëntaalse stijl. De muziek is nooit uitgegeven maar het manuscript is gedigitaliseerd. Op basis van deze muziek componeerde stillefilmcomponist Daan van

den Hurk een nieuwe score, die tijdens deze voorstelling in première zal gaan.

UITVOERENDEN

Maike Peters, cello
Steven Henry, klarinet en basklarinet
Daan van den Hurk, piano

PROGRAMMA

'*La Voile du Bonheur*' met muziek en gereconstrueerde muziek van Gabriel Fauré (1845-1924).

Concert in de themaserie Film

Zie blz 66-69 voor de toelichting bij dit thema.

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-, leden 40% korting, koffie/thee inclusief

1

24/7

1 Thema

24/7

Het zijn er 24 in totaal: de toonsoorten waaruit een componist kan kiezen. Twaalf majeure toonsoorten, die doorgaans een opgewekt gevoel oproepen, en evenzoveel mineurtoonsoorten die somberder aandoen. Een rijk palet waarmee de componist zijn muzikale doek kan inkleuren. Voor een vrolijke fanfare lijkt D-groot de aangewezen keuze, voor melancholie of onrust b-klein. Moet de luisteraar tot tranen toe worden bewogen?

Droevige tonen klinken het best in f-klein. In 24/7 laten we in zeven concerten horen hoe klaviercomponisten uit verschillende stijlperiodes alle toonsoorten doorkruisen. Hoe ze ieder op eigen wijze de kleuren- en kwintencirkel naar hun hand zetten. Caleidoscopische programma's met gevarieerd repertoire, waarin bovendien diverse toetsinstrumenten op het podium van de Leidse Salon verschijnen.

Natuurlijk neemt in deze serie Johann Sebastian Bach met Das Wohltemperierte Klavier een prominente plaats in. Bachs eerste bundel met werken in 24 toonsoorten zag het licht in 1722 en geldt inmiddels als een van de mijlpalen uit de klaviermuziekgeschiedenis. Niet eerder had een componist zo'n omvangrijke en kunstige verzameling gepresenteerd waarin alle toonsoorten aan bod komen. Bachs voorgangers stemden hun toetsinstrumenten op zo'n manier dat toonsoorten die ze veel gebruikten loepzuiver klonken. Dat ging ten koste van andere, die huilerig en 'vals' werden en daarom werden gemeden. Samen met muziektheoretische tijdgenoten vond de nieuwsgierige Bach dat de tijd rijp was voor een nieuwe, 'goed-getempereerde' klavierstemming. Daarmee verlegde hij oude horizonnen en liet hij ook nog ongehoorde toonsoorten (als es-klein of Fis-groot) horen. Das Wohltemperierte Klavier werd een enorm gevarieerd boek, waarin de grootmeester uit Leipzig 24 preludia koppelde aan 24 fuga's. Een bonte verzameling van muzikale kleuren, karakters, genres en stemmingen luit- of orgelachtige inleidingen, dansante, peinzende of zangrijke preludia gekoppeld aan meesterlijke polyfone vlechtwerken waarin de barokke meester de thematiek soms volledig binnenstebuiten keerde. Bach had de smaak te pakken: zo'n twintig jaar na de presentatie van zijn eerste bundel zette hij een al even indrukwekkend 'Zweyther Theil' op papier. Na zijn dood werden de bundels van zijn Wohltemperierte Klavier iconisch.

Volgens vakbroeder Robert Schumann zouden ze tot 'het dagelijks brood' van een muzik-liefhebber moeten behoren; Hans von Bülow beschouwde ze als 'het Oude Testament van de klavierspeler'. 'Vreugde, verdriet, schreien, klagen, lachen: alles klinkt je eruit tegemoet', jubelde Albert Schweitzer, 'maar dan zo dat je door de klanken die dit uitdrukken uit de

wereld van onrust overgaat naar de wereld van vrede en de werkelijkheid ziet alsof je in het hooggebergte zit en bergen, bossen en wolken in een stille, onpeilbaar diepte vloedgolf aanschouwt'.

In 24/7 ruimen we vier concerten in voor een integrale uitvoering van beide boeken van Bachs Wohltemperierte Klavier. Behalve op de concertvleugel – bespeeld door aanstormend talent van het Amsterdams Conservatorium – klinken de meesterlijke noten op de fortepi-ano, een instrument waarvan Bach de eerste probeersels nog heeft gehoord. Uiteraard ontbreekt het klavecimbel niet: de befaamde barokkenner Menno van Delft neemt zijn edele tokkelinstrument mee naar Leiden. Hij laat erop horen hoe specifiek de diverse toonsoorten in een 'wohltemperierte' barokstemming klinken. In de intieme ambiance van de Leidse Salon soleert de Bachspecialist bovendien op een niet alledaags en fluisterzacht instrument: het klavichord.

Bachs voorbeeld vond navolging. Een kleine eeuw na Bach bundelde de Pool Frédéric Chopin 24 gevarieerde preludia in zijn opus 28. 'Bewonderenswaardig afwisselende en knappe composities', vond Franz Liszt, die de werken bovendien aanpreef als 'poëtisch preludia, zoals die van een grote hedendaagse dichter, die de ziel in gouden dromen wiegt en optilt in de hoge idealistische regionen.' Voor de vertolking van deze dichtelijke miniaturen wisten we Nino Gvetadze te strikken. 'Alle preludes zijn totaal anders, ze gaan van hoop tot wanhoop', aldus de gelauwerde Georgische pianiste. 'Ze laten een soort continue worsteling met zijn eigen identiteit en persoonlijkheid zien.' Gvetadzes opname van Chopins preludes werd door de pers met superlatieven ontvangen. 'Uiterst begaafd, zo helder als glas, het rubato om stilistisch door een ringetje te halen

[...], getuigend van groot dynamisch raffinement, uitermate verbeeldingsvol en intuïtief', schreef de recensent van OpusKlassiek, 'fraai genuanceerd, kleurrijk (toucher!), energiek en dramatisch, maar ook dichtelijk en zangerig.' Een van de bekendste componisten die zich door Bach liet inspireren was Dmitri Sjostakovitsj. 'Ik voel me zeer verbonden met het muzikale genie van Bach', bekende de Rus. 'Het is onmogelijk om onverschillig aan hem voorbij te gaan. Ik speel dagelijks een stuk van hem. Dat is noodzakelijk voor me, en het dagelijkse contact met zijn muziek geeft mij ontzettend veel.' In 1934 schreef Sjostakovitsj al 24 preludia en in 1950 – nadat hij aanwezig was geweest bij een Bachherdenking in Leipzig – bracht hij een eigen 'Wohltemperierte Klavier' op de markt. Hannes Minnaar presenteert Sjostakovitsj' ode aan Bach in een avondvullend concert. Zo word je, aldus de Nederlandse toppianist, 'helemaal ondergedompeld in de leefwereld van Sjostakovitsj. Omdat hij het werk in één beweging heeft geschreven, krijg je een ongefilterde blik in zijn bewustzijn.' Een meeslepend concert, want Minnaar toont zich in dit repertoire, aldus de Volkskrant, 'een meester in het balanceren tussen expressie en esthetisch gevoel'.

In het laat-19de-eeuwse en vroeg-20ste-eeuwse Frankrijk schreven diverse componisten cycli van werken in alle toonsoorten. César Francks bundel L'Organiste inspireerde onder anderen de Parijse organist André Fleury. In de jaren dertig van de vorige eeuw stelde hij een kleurig boeket van Vingt-quatre pièces samen. Een mix van laat-romantische en impressionistische klanken, op papier gezet met een lichte Franse toets. In het slotconcert van 24/7 zijn ze te horen op een ander bijzonder toetsinstrument: een Frans drukwindharmonium. Te gast is de Dirk Luijmes (volgens Luister 'de harmoniumspeler des Vaderlands') die

laat horen dat zijn 'orgue expressif' bijzondere sonore en expressieve kwaliteiten bezit.

Dirk Luijmes

Concerten

VR 23 JAN	24 PRELUDES VAN FRÉDÉRIC CHOPIN	BLZ 11
DO 5 MRT	WOHLTEMPERIESTE KLAVIER II (1)	BLZ 17
DO 9 APR	WOHLTEMPERIESTE KLAVIER I (1)	BLZ 22
WO 13 MEI	WOHLTEMPERIESTE KLAVIER I (2)	BLZ 27
VR 29 MEI	WOHLTEMPERIESTE KLAVIER II (2)	BLZ 29
DO 22 OKT	24 PRELUDES EN FUGA'S VAN SJOSTAKOVITSJ	BLZ 35
VR 20 NOV	24 PIÈCES VAN ANDRÉ FLEURY	BLZ 39

2 DE ROARING TWENTIES

2 Thema

De Roaring twenties

Hoop en desillusie

Het leek allemaal zo mooi: vrede, vooruitgang, modernisme in de kunsten. Totdat de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Het bleek allemaal één grote illusie te zijn geweest en vier jaar later zag de wereld er heel anders uit. Europa lag in puin en de hulp voor Duitse herstelbetalingen kwam uit de Verenigde Staten. Toen daar de zeepbel van economisch optimisme uiteenspatte, namen de Amerikanen Duitsland mee in de Grote Depressie. In die uitzichtloze toestand beloofden de nationaalsocialisten de Duitsers een betere toekomst en wonnen ze snel aan populariteit, met alle gevolgen van dien. Ondertussen werd in Rusland een bloedige

burgeroorlog uitgevochten, waarna Stalin de macht greep. Ook met alle gevolgen van dien. Tegenover de politieke onrust stonden hoop en blijdschap na het einde van de Eerste Wereldoorlog. Vrouwen hadden hun vechtende mannen vervangen in de fabrieken en weigerden terug te gaan in hun oude rol. De 'flapper-girls' zeiden het korset vaarwel en gingen voor een jongensachtig figuur: sporten, diëten en korte haren. En ook roken, drinken, autorijden, dansen, make-up en korte rokjes. De heren konden zich bijna allemaal een confectiepak veroorloven en voor de vrije tijd was er modieuze sportkleding.

De Groupe des Six

Muziek is altijd beïnvloed geweest door religie, politiek en maatschappij. Maar welke muziek past er nu bij een decennium waarin zoveel gebeurt? Op die vraag zijn veel antwoorden mogelijk en de muziek in de jaren twintig was dan ook net zo veelzijdig als het decennium zelf. Er was wel een overkoepelend idee bij de nieuwe lichting componisten, namelijk dat er muziek moest komen die de mensen nodig hadden en die ze konden begrijpen. Het gat dat was ontstaan tussen het publiek en de atonale muziek van bijvoorbeeld Schönberg moest worden gedicht. Ook het impressionisme van Debussy, met de overweldigende harmonische kleurenrijkdom, moest eraan geloven, net als de laatromantische muziek van Richard Strauss. In de woorden van Satie: “genoeg van watergeesten en nachtelijk gebeuren. Wat we nodig hebben is muziek van de aarde, alledaagse muziek. Ik wil muziek waarin ik kan leven, zoals in een huis.”

Satie voegde de daad bij het woord en verzamelde in Parijs zes jonge componisten om zich heen: de Groupe des Six. Een echte eenheid vormden ze nauwelijks, want het waren zes individualisten, van wie Louis Durey de groep al na een jaar verliet. Wat dit informele gezelschap niettemin bond was het streven naar nieuwe Franse muziek. Speelse, schijnbaar eenvoudige muziek met invloeden uit de jazzmuziek. Zo schreef Milhaud zijn Tango des Fratellini als een eerbetoon aan de Italiaanse circusfamilie Fratellini. Poulenc is een ander bekend lid van Les Six. Hoewel hij ook zeer serieuze, religieus geïnspireerde muziek heeft gecomponeerd, zoals zijn opera Dialogues des Carmélites, klinken in veel van zijn andere stukken humor, spontaniteit, en duidelijke melodische lijnen.

Jazz en neoclassicisme

Die heldere melodie, contrapunt en duidelijke ritmes in een neotonale context zijn de belangrijkste elementen van het neoclassicisme. De componisten van de Groupe des Six vallen daar ook onder, maar de neoclassicist bij uitstek was Stravinsky. Met onder meer zijn Psalmensymfonie blies hij de oude symfonische vorm nieuw leven in. Hij heeft in dit meesterwerk koorpartijen, een fuga en oude kerktoonladders gecombineerd met dissonante samenklanken. Dat deed hij voor een orkest zonder violen en altviolen, maar wel met twee piano's. Stravinsky had met zijn Psalmensymfonie een regelrechte herdefinitie van de classicistische muziek gemaakt, zonder enig romantisch sentiment. Gebalanceerde emoties, dat was waar het publiek in het interbellum meer dan ooit behoefte aan had.

En aan amusement, dat via de Amerikaanse jazzmuziek kwam overwaaien naar Europa. Via de radio en de verbeterde opnametechnologie verspreidde de muziek zich snel. De opnames zorgden er bovendien voor dat niet alleen muziek en componist bekend werden, maar ook de uitvoerder. Zo werden pianist Duke Ellington en trompettist Louis Armstrong, beiden ook zanger, bekende namen in de Amerikaanse muziekwereld en daarbuiten. Gershwin was een van de componisten die jazz met klassieke muziek heeft gemengd. Hij ging op bezoek bij Ravel, die in zijn eigen muziek impressionisme en neoclassicisme met elkaar combineerde. Hij vroeg hoe hij een 'echte' klassieke componist kon worden, waarop Ravel de beroemde woorden sprak: “waarom wil je een tweederangs Ravel worden als je al een eersterangs Gershwin bent?” Gershwin vertrok weer, wandelde door Parijs en voelde zich An American in Paris. Enkele jaren daarvoor, eveneens in de jaren twintig, had hij al Rhapsody in Blue gecomponeerd. Ook in veel

van zijn andere stukken, zoals Three Preludes, is Gershwins 'lichte' achtergrond duidelijk te horen.

Die achtergrond klinkt ook in de musicals die hij heeft gecomponeerd, zoals Girl Crazy, met daarin het beroemde I Got Rhythm. Met de Broadway-musical is nog een populair genre genoemd dat zijn oorsprong in Amerika heeft, net als de filmmuziek. In die laatste categorie heeft Korngold pionierswerk verricht, nadat hij in het interbellum de oversteek naar Amerika had gemaakt.

Muziek, maatschappij en diversiteit

Ook andere componisten, vooral degenen die net als Korngold een joodse achtergrond hadden, vluchtten vanuit Europa naar Amerika. Onder hen was Kurt Weill. Een van zijn bekendste werken is Die Dreigroschenoper. Dat is geen conventionele opera, maar een toneelstuk waarin de acteurs zingen. De zangers hoefden dus geen geschoolde musici te zijn en daarmee bracht Weill zijn werk dicht bij het alledaagse bestaan. Ook de jazzy invloeden in het werk hebben de kloof met het publiek overbrugd. Weill heeft in het stuk sociale kritiek geleverd door de Londense onderwereld model te laten staan voor het kapitalisme. Met een actueel werk als Die Dreigroschenoper, vol invloeden uit de jazzmuziek en wars van complexiteit, opende Weill nieuwe deuren. Dat gebeurde op verschillende manieren in de jaren twintig. Alles van daarvoor werd in twijfel getrokken. Wat moest anders? Zo'n beetje alles. En hoe? Daar waren veel antwoorden op en dat heeft geleid tot een grotere muzikale diversiteit dan ooit tevoren. Die ontwikkeling heeft zich tot op de dag van vandaag voortgezet. Wat dat betreft zijn we op dit moment opnieuw in 'roaring twenties' beland. Hopelijk wel met een andere jaren dertig en veertig voor de boeg.

Bart de Graaf

Concerten

VR 16 JAN	ETERNAL ROAD	BLZ 10
VR 30 JAN	DREIGROSCHENOPER	BLZ 12
VR 27 MRT	THE SAXOPHONE CRAZE	BLZ 20
VR 1 MEI	I GOT RHYTHM	BLZ 25

3

PROKOFJEV

3 Thema

Prokofjev

Componeren vraagt een zekere eigenzinnigheid, je moet namelijk iets nieuws, iets unieks aan de realiteit ontlokken. Dat vraagt een bepaald karakter, gekenmerkt door een zekere vorm van weerspanning tegen alles wat gestold, geformaliseerd en gemiddeld geaccepteerd is. Het is ook een karakter dat bereid is te blijven innoveren, af en toe terug te kijken en dan weer vooruit,

vaak tegen een maatschappelijke achtergrond die in de geschiedenis vaker dan niet bewegende panelen bleek te zijn. Zoek je een componist die aan al die criteria voldoet, dan kom je uit bij Sergei Prokofjev (1891-1953).

Hij werd geboren in het huidige Oekraïne in een welgesteld gezin met een vader die de landerijen beheerde voor een nog rijkere familie en een kunstminnende moeder die huisvrouw was, zelf piano speelde en hem zijn eerste pianolessen gaf. Ze ging vaak met hem naar de opera in Sint-Petersburg. Via vrienden kwam hij in contact met Sergej Tanejev, professor aan het conservatorium aldaar, die hem dan weer in contact bracht met docent en componist Reinhold Glière, die hem tijdens de zomer van 1902 de eerste private compositielessen gaf en met wiens hulp hij zijn eerste werken schreef. Vandaar ging het snel: op dertienjarige leeftijd (1904) werd hij toegelaten tot het conservatorium waar hij studeerde bij de fine fleur van de Russische klassieke muziek, allen sterk verankerd in de traditionele Russische romantische muziekcultuur. Prokofjev werd gewaardeerd voor zijn doorzettingsvermogen, zijn vroege werken die hij als kind had geschreven en zijn natuurlijke muzikale intuïtie.

Maar hij was ook het ultieme enfant terrible, zo eentje die de fouten van andere – veel oudere – medestudenten verbeterde tijdens de lessen en openlijk kritiek had op de (klassieke) compositiestijl van zijn docenten. De enige die destijds enigszins kalmerende invloed op hem had was de 10 jaar oudere medestudent en oud-legerofficier Nikolaj Mjaskovski met wie hij een heel leven lang bevriend bleef en die zelf beter in de traditionele Russische muziekcultuur inpaste. Vanaf 1908 nam Prokofjev deel aan avonden gewijd aan de hedendaagse muziek. Meestal werden zijn werken en uitvoeringen goed onthaald, maar van een echte doorbraak was nog geen sprake. Zijn muziek zat vol dissonanties, lange fortissimo's en verontrustende ostinato's. Evenwel, zijn hele leven lang is hij zich blijven bedienen van de tonaliteit, zonder ooit gebruik te maken van

complete atonaliteit of dodecafonie.

Hij verliet niet onbesproken het conservatorium in 1914 met een tas vol gecomponeerde werken die zich lieten kenmerken door innovatieve harmonieën, gedurfde ritmiek, originaliteit en technische virtuositeit. Hij keerde wel terug naar het conservatorium tijdens de Eerste Wereldoorlog om orgel te studeren maar hoofdzakelijk om zijn dienstplicht te ontlopen.

Het duurde even voordat Prokofjev doorhad wat de (nefaste) invloed was van de Russische revolutie van 1917 op het cultuurleven in Rusland, maar in 1918 koos hij ervoor – met toestemming van de overheid – om in vrijwillige ballingschap te gaan in de Verenigde Staten. In de VS kende hij zeker successen, maar werd hij vergeleken met landgenoot en pianist Rachmaninov. Het was duidelijk dat het Amerikaanse publiek niet zat te wachten op een einzelgänger die wat op een piano ramde. Zijn podiumwerken werden ook niet echt gewaardeerd. Het publiek hield namelijk van de Russische muziektraditie. En dus werd het maar een beperkt succesje aldaar, alhoewel zijn tweede poging meer resultaten opleverde. Hij vertrok twee jaar later (1920) alweer, ditmaal richting Parijs. Daar begon hij zich ook te richten op eenvoudiger, melodieuze muziek, al was het toch met de wasknijper op de neus. Hij zocht de hulp van in London gevestigde scenarist, impresario en avant-gardistische landgenoot Sergej Diaghilev (bekend van de Ballets Russes) voor het verbeteren van zijn podiumwerken. Het werd een relatie die bij momenten ook erg moeizaam verliep en ook vele tegenslagen kende, maar uiteindelijk ook zeer veel successen, met name zijn balletten.

Zijn verblijf in West-Europa deed zijn ster

wel rijzen, maar hij weigerde te componeren voor publiek. En daardoor kwam hij zwaar in concurrentie met landgenoot Igor Stravinsky, die wel bereid was commercieel naar zijn componistenbestaan te kijken en in die lijn te componeren, met groot succes. Tijdens die Europese jaren maakte hij meerdere concertreizen in de USSR, groeide zijn appreciatie voor zijn vaderland, zijn muziek – gekenmerkt door een nieuwe eenvoud – werd er gewaardeerd en hij kreeg er compositie-opdrachten. Vanaf de jaren 30 toen de crisis in het Westen zich liet voelen, wist zijn vaderland hem met gezellige gages en opdrachten te overtuigen om terug te keren naar de USSR, ook al gebeurde dat pas effectief in 1936, samen met zijn vrouw Lina en twee zonen.

Zijn productie lag hoog en was kwalitatief in de breedheid van het muzikale oeuvre, inclusief filmmuziek. Hij werkte vanaf 1938 samen met regisseur Sergei Eisenstein, een relatie die verder liep tijdens de Tweede Wereldoorlog toen Prokofjev en familie eerst naar het huidige Georgië en nadien richting het huidige Kazachstan werd verplaatst. Die oorlogsjaren gaven hem meer muzikale vrijheid en blijkbaar ook de tijd om een relatie aan te gaan met de veel jongere Mira Mendelson, waarmee hij in 1948 trouwde. Maar Stalin zag zichzelf als winnaar en dus kwam het sociaal realisme als een hakbijl terecht in de cultuursector met als orgelpunt het Zjdanov decreet uit 1948 waarin haarfijn werd uitgelegd waar cultuur en muziek aan moesten voldoen. Prokofjev zat in het oog van de storm, viel uit de gratie en zijn gezondheid liet hem in de steek. Hij stierf in 1953 op dezelfde dag als zijn kwelgeest Stalin, verpauperd maar met Mira aan zijn zijde. Een componist die leefde tussen modernisme en classicisme, maar hij weigerde te kiezen voor het ene of het andere, en was nooit te beroerd

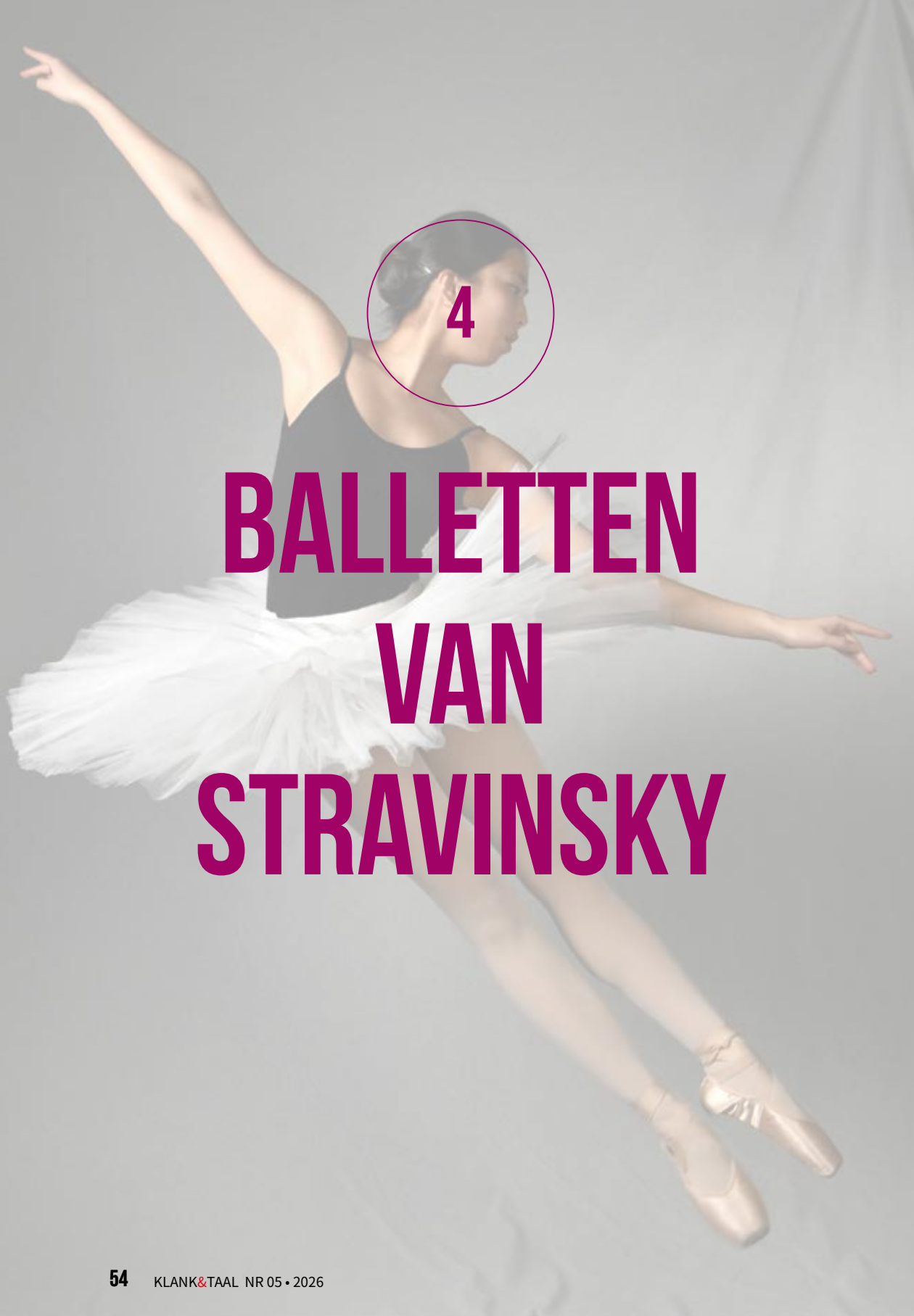
om iets te herschrijven als dat nodig was naar zijn smaak.

Ondanks dat alles laat hij een indrukwekkend oeuvre na, gekenmerkt door klassieke structuren, moderne gedurfde harmonieën, ritmische energie en met lyrische melodieën.

Luc Nijs

Concerten

WO 11 FEB	STRIJKKWARTETTEN	BLZ 14
VRJ 24 APR	ROMEO EN JULIETTE	BLZ 37
VRJ 8 MEI	VIOOLSONATES	BLZ 26
DO 24 SEPT	PIANOWERKEN	BLZ 31

BALLETTEN VAN STRAVINSKY

4 Thema

Balletten van Stravinsky

Stravinsky's drietrapsballet

Het Parijse dansgezelschap Les Ballets Russes zorgde voor een revolutie in de klassieke balletwereld, én voor de doorbraak van componist Igor Stravinsky. Zijn eerste drie balletten – De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps – betekenden een muzikale aardverschuiving.

Igor Stravinsky is een van de invloedrijkste componisten van de twintigste eeuw. De drie partituren die hij tussen 1910 en 1913 schreef voor Les Ballets Russes, De Vuurvogel, Petroesjka en Le sacre du printemps, waren stuk voor stuk baanbrekend. Wie had kunnen voorspellen dat balletmuziek, van een tot dan toe onbekende componist nog wel, voor een aardverschuiving zou zorgen? Het klassieke ballet ontstond als onderdeel van de schouwspelen aan de zestiende-eeuwse Italiaanse hoven en werd in Frankrijk verder ontwikkeld. Onder Lodewijk XIV werd het ballet de court een zelfstandige kunstvorm: in 1661 richtte de koning de Académie royale de danse op, balletmuziek werd gecomponeerd door Jean-Baptiste Lully en – later – Jean-Philippe Rameau. Hoewel de Fransen hechtten aan hun ballettraditie, boette ze in de negentiende eeuw steeds meer in aan populariteit. Het waren de Russen die de vlam brandend hielden, vooral in de balletten van Pjotr Tsjaikovski.

Een andere Rus bracht het ballet weer terug naar Frankrijk. Sinds 1907 organiseerde de Sint-Petersburgse impresario Serge Diaghilev in Parijs manifestaties rondom Russische kunst. Vooral de opera- en balletvoorstellingen hadden veel succes, maar vanwege de hoge kosten van operaproducties concentreerde Diaghilev zich vanaf 1909 op ballet. Met Michel Fokine had hij een sterchoreograaf in huis, met Vaslav Nijinsky een topdanser. In 1910 werd het gezelschap Les Ballets Russes gedoopt. Diaghilev trok de beste kunstenaars aan voor de decors en de kostuums en verrassende componisten voor de muziek – een vernieuwende totaalaanpak – en wist steeds weer geldschietters te interesseren, met als resultaat een spectaculaire reeks hoogwaardige producties. Met de vrije bewegingen van Fokine kwa-

men de choreografieën los van het traditionele klassieke ballet. De choreograaf werkte nauw samen met de componist. Nieuw was ook dat een mannelijke solist vaak centraal stond. Voor De Vuurvogel had Diaghilev de ervaren componist Anatoli Ljadov op het oog. Die sloeg de opdracht af – en zo kwam Stravinsky in beeld, een briljante ex-leerling van Nikolaj Rimski-Korsakov die muziek van Chopin had geïnstrumenteerd voor het ballet Les sylphides. Een half jaar lang werkte Stravinsky aan de muziek voor een ‘verkwistend groot’ orkest. De première in 1910 was een sensatie. De kleurrijke partituur, waarin onder meer volksmelodieën en oriëntaalse elementen zijn verwerkt, is hoorbaar schatplichtig aan Rimski-Korsakov – maar trekt diens laatromantische stijl een nieuwe eeuw in met dynamische, asymmetrische ritmes en fel botsende samensklanken. Dat laatste voerde Stravinsky nog verder door in zijn volgende ballet, waaraan hij nog datzelfde jaar begon, Petroesjka. Zo is het zogenoemde Petroesjka-akkoord een wrange combinatie van drieklanken op C groot en Fis groot, en horen we de kermisdrukke uit het verhaal terug in de snelle, abrupte montage van contrasterende fragmenten in het eerste deel.

Petroesjka ging velen al iets te ver. Maar niets kon het publiek voorbereiden op ballet nummer drie: Le sacre du printemps. Het jaar daarvoor had Fokine de handdoek in de ring gegooid en Nijinsky het publiek geschokt met zijn opzienbarende en erotisch geladen choreografie voor Debussy's Prélude à l'après-midi d'un faune. Op 29 mei 1913 veroorzaakte de première van Le sacre du printemps een schandaal, vooral vanwege de hoekige houdingen van de dansers, het stampvoeten en de zakkige kostuums. Maar ook Stravinsky's muziek, brutaler en ruiger dan ooit, baarde opzien.

De vuurvogel, Petroesjka en de Sacre veroverden de wereld als zelfstandige orkestwerken, terwijl Stravinsky's hypermoderne samenklanken, verschuivende ritmische accenten en harde montagetechnieken een blijvend stempel drukten op op het twintigste-eeuwse componeren. Ballet zou altijd belangrijk blijven voor Stravinsky. Zo geldt Pulcinella (1920) als startschot van het neoclassicisme, is Le baiser de la fée (1928) een eerbetoon aan Tsjaikovski en werkte hij vanaf 1928 tot zijn dood in 1971 veelvuldig samen met de choreograaf George Balanchine.

De Vuurvogel (1910)

Serge Diaghilev verzocht om een ballet gebaseerd op oude Russische verhalen. Het kreeg vorm dankzij kunstenaar en decorontwerper Alexandre Benois, kostuumontwerper Léon Bakst, choreograaf Michel Fokine en natuurlijk Igor -Stravinsky, wiens orkestratiekunsten de avonturen van de jonge prins Iwan op ieders netvlies toverden, inclusief de mysterieuze Vuurvogel die een veer laat, de gevangen prinsessen en de wilde helledans van de tovenaars Kastsej. De première was op 25 juni 1910 in Opéra Garnier onder Gabriel Pierné; met name de orkestsuites uit 1911 en 1919 zijn nog altijd populaire repertoirestukken.

Petroesjka (1911)

Het verhaal over een Jan-Klaassen-achtige pop die op een Russische jaarmarkt tot leven komt en verliefd wordt is weliswaar een soort sprookje, toch verlaten we met realistische elementen en een brute moordscene de wereld van het sprookjesballet. Stravinsky werkte zijn idee uit met Alexandre Benois. Muziek, choreografie en ontwerp vloeien ineen tot een waar Gesamtkunstwerk. Bij de première in het Théâtre du Châtelet maakte Nijinsky indruk met zijn atletische sprongen, Fokine met de

complexe choreografie en Stravinsky met zijn kleurrijke partituur.

Le sacre du printemps (1913)

Dat de première-avond in het Théâtre des Champs-Élysées rellerig verliep, had vooral te maken met wat men zág. Primitieve heidense rituelen om de komst van de lente te vieren, waarbij als offer een jong meisje wordt uitgekozen dat zich dood danst – het was eerder barbaars dan sprookjesachtig. De opwindende muziek werd al gauw een wereldwijde hit, mede dankzij de inzet van dirigent Pierre Monteux. Stravinsky's reputatie was voorgoed gevestigd.

(Met dank aan Martijn Voorvelt van wie we deze tekst, die hij voor Preludium schreef, mochten overnemen)

Concerten

DO 19 FEB	LE SACRE DU PRINTEMPS	BLZ 15
DO 19 MRT	DE VUURVOGEL	BLZ 19
DO 1 OKT	PETROESJKA	BLZ 32

5

HERONTDEKTE COMPONISTEN

5 Thema

Herontdekte componisten

Met de claim dat je de ontdekker van iets of iemand bent moet je altijd uitkijken. Leerden we eeuwenlang dat Columbus Amerika ontdekte alsof hij het continent uitvond; tegenwoordig stellen we ons in het Westen wat dit betreft iets bescheidener op. We spreken nu in termen als dat de Europeanen in 1492 voor het eerst voet aan land zetten in Amerika. Sommige producenten claimen de ontdekker te zijn van een groot

talent op het gebied van sport of in de muziek. De ontdekkers van de sterren trachten niet zelden minstens zo fel te stralen. Wanneer er van een ontdekking of van een revival sprake is valt niet altijd te onderscheiden.

Wanneer we analogieën zoeken in andere genres dan kunnen we de opwinding begrijpen wanneer je iets 'nieuws' ontdekt of wanneer je een kunstuiting postuum aan een beroemde maker kunt toeschrijven. Eind 2025 was er onder liefhebbers iets van die opwinding merkbaar bij de toeschrijving van twee orgelwerken aan de grote Johann Sebastian Bach. Het waren composities die alwel bekend waren maar een uitzonderlijke status kregen doordat ze uiteindelijk van Bach bleken te zijn. Enige marketing kan het Bach-Archiv daarbij niet ontzegd worden: Bachs werken werd 'herontdekt' precies in het jaar dat dit Archiv zijn 75ste verjaardag viert.

De Leidse Salon brengt de serie Herontdekt. In drie concerten passeren respectievelijk de componisten Daniël van Goens (1858-1904), Gerhard Hamm (1835-1904) en Joseph Wölfl (1773-1812) de revue. Wanneer wij vandaag de dag nog niet van een componist gehoord hebben betekent dat overigens helemaal niet dat hij of zij in eigen tijd ook een onopvallend bestaan leidde. We kunnen niet altijd achterhalen waarom de muziek van een componist van de lessenaar verdween. De Oostenrijker Wölfl was bijvoorbeeld een gekend virtuoos en vocht zelfs, niet geheel ongebruikelijk in die tijd, een muzikaal duel uit met Ludwig van Beethoven. Saillant detail is dat Wölfl leed aan een aan-doening waardoor hij extreem grote handen had. Pianist Mattias Spee dook in de archieven in Wölfls geboortestad Salzburg, schreef een thesis over de componist en nam een deel van zijn pianowerken op. Een prachtige ontdekking of misschien beter gezegd revival voor de Oostenrijker.

Frans van Ruth en Doris Hochscheid vormen een duo dat zich beijvert om Nederlandse composities voor cello en piano (opnieuw)

voor het voetlicht te brengen. Zij presenteren een concertprogramma dat grotendeels gewijd is aan Daniël van Goens. De in Leiden geboren componist en cellist die het grootste deel van zijn oeuvre in Frankrijk schreef geniet vooral bekendheid vanwege zijn Scherzo, een regelrechte hit voor cello en piano. Het Scherzo zal zijn populariteit grotendeels te danken hebben aan de technische uitdagingen, een reden waarom dit stuk regelmatig op concoursen werd gespeeld. Wanneer een componist zo'n hit geschreven heeft, is dat natuurlijk aanleiding om de rest van zijn oeuvre te onderzoeken op nieuwe potentiële kaskrakers. Het onderzoek van Van Ruth en Hochscheid naar de werken van Van Goens resulteerde na 16 jaar in de opname van een cd.

Het moet de droom zijn voor elke uitvoerende musicus: een schat aan nieuwe muziek in de schoot geworpen krijgen. Het ademt de sfeer van muziekantiquariaten, stoffige archieven in vrijwel verlaten landhuizen en, in het geval van componist Gerhard Hamm, een vondst in een familie nalatenschap.

Pianist Camiel Boomsma werd benaderd door een familielid van de Hamms (Gerhard Hamm had ook nog een componerende zoon). Boomsma kreeg een stapel partituren mee naar huis om er eens naar te kijken. Hij vertelt er het volgende over:

"Terwijl ik de stukken thuis doorspeelde, werd ik getroffen door hun delicate en verhalen-de kracht. Gerhard Hamm behoort in zekere zin tot de muzikale familie van Robert Schumann. Hij schrijft kleine poëtische reflecties op grootse romantische gebaren. In deze kleine muzikale gedichten gaat een hele wereld schuil. Soms krachtig en trots, soms kwetsbaar en beschouwend. Romantische expressie is op zichzelf al prachtig. In zijn 'Gefunden:

6 Clavierstücke in Liedform opus 18' komt Gerhard Hamms muzikale talent als componist prachtig tot uiting. Hamms vakmanschap is uitmuntend, maar hij verwaarloost de poëtische expressie nooit."

Johan Luijmes

Concerten

VR 27 FEB	DANIEL VAN GOENS	BLZ 16
DO 2 APR	GERHARD HAMM	BLZ 21
WO 7 OKT	JOSEPH WÖLFL	BLZ 33

OOST-WEST

6

6 Thema

Oost-West

Vandaag de dag is het niet zo ingewikkeld meer: even naar de andere kant van de wereld vliegen, of thuis, vanuit de luie stoel, online bekijken wat er in Afrika of Azië te beleven is. De wereld is nog nooit zo klein geweest als nu en dat geldt ook voor de muzikale wereld. Hobo, ud,

cello en Afrikaanse percussie in één concert, het kan allemaal. Is dat iets van de afgelopen decennia, of was er altijd al inspiratie over en weer?

Oost in de tijd van Mozart

We nemen de proef op de som: de muziek van Haydn, Mozart en Beethoven. De klinkende definitie van westerse klassieke muziek, zou je zeggen, maar tegelijkertijd vonden zij de oosterse muziek van het Ottomaanse Rijk razend interessant. Terwijl Oostenrijk en de Ottomanen al zo'n twee eeuwen lang conflicten met elkaar uitvochten, vond de Weense bevolking de oosterse vijand stiekem ook wel spannend. Turkse koffie en kleding vonden gretig aftrek en ook de muziek van het janitsarenkorps, de elite-eenheid van het Ottomaanse leger, was nieuw. De grote trom, bekkens en triangel in bijvoorbeeld de 100e 'Militaire' Symfonie van Haydn zijn imitaties van de Ottomaanse klanken. Mozarts opera *Die Entführung aus dem Serail* speelt zich zelfs in een harem af. De oosterse muziek was zo populair, dat er een speciale piano op de markt kwam met een 'janitsarenpedaal'. Daarmee kon de pianist een tamboerijn laten klinken, die aan de piano was bevestigd. Mozarts Turkse Mars was daarmee compleet. Ook Beethoven schreef een Turkse mars: in het midden van zijn Ode an die Freude klinkt de beroemde melodie plotseling in een ander ritme en gespeeld door 'Turkse' instrumenten, waaronder ook de piccolo. Onder het motto 'alle Menschen werden Brüder' heeft Beethoven de oosterse muziek een context gegeven die vandaag de dag nog altijd actueel en inspirerend is.

Romantische exotiek

Exotiek in de klassieke muziek werd steeds populairder. Brahms liet de muziek van de rondtrekkende Roma's klinken in zijn Hongaarse Dansen en zijn protegé Dvořák begon aan een groots en ambitieus project: het ontwikkelen van Amerikaanse klassieke muziek. Hij liet zijn geliefde Bohemen achter zich en vertrok voor drie jaar naar New York.

In de Verenigde Staten had de muziek van tot slaaf gemaakte Afro-Amerikanen zich vermengd met gezangen van missionarissen en zo waren de zogenaamde spirituals ontstaan. Toen Dvořák zijn Afro-Amerikaanse student Harry Burleigh de spiritual *Swing Low, Sweet Chariot* hoorde zingen, heeft hij de melodie ervan verwerkt in zijn Negende symfonie, bijgenaamd *Uit de Nieuwe Wereld*. Ook het begin van zijn Twaalfde strikkwartet suggereert een Amerikaanse invloed door het gebruik van de pentatonische toonladder. Dat is een ladder van slechts vijf tonen, die vaak in volksmuziek wordt gebruikt. Maar toch, wie naar de muziek van Dvořák luistert, hoort eigenlijk maar één muzikale traditie: Europese romantiek. Dat begon langzaam maar zeker te veranderen, vooral in de Franse muziek. Zo heeft Bizet de exotiek nadrukkelijk opgezocht in *Carmen*. De habanera aan het begin van de opera, met het kenmerkende ritme, is vandaag de dag nog altijd herkenbaar als iets typisch Spaans. Met een kleurrijke, exotisch uitgedoste *Carmen* op het toneel was het beeld van een andere cultuur compleet. Spanje mocht dan wel het buurland van Frankrijk zijn, het werd toch gezien als een andere, onbekende wereld. Het verhaal in de opera speelt zich volledig in Spanje af, maar behalve de habanera en het gebruik van castagnetten, een Spaans slagwerkinstrument, is de muziek nog altijd grotendeels westers romantisch. Dat is ook wel begrijpelijk: met muziek uit andere delen van de wereld kwam je destijds niet zomaar in aanraking, andere culturen stonden letterlijk en figuurlijk op afstand. De westerse muziek bleef de basis, met daarin accenten uit andere gebieden. Het was exotiek binnen de klassieke muziek.

Muzikale versmelting

Een van de eerste componisten die de veilige haven van de westerse kunstmuziek durfde

te verlaten was Debussy. Bij de Wereldtentoonstelling in Parijs leerde hij de Javaanse gamelan kennen, een soort gestemde gong. Debussy had een fascinatie voor klankkleuren en was direct in de ban van het instrument. Zijn pianostuk *Pagodes*, onderdeel van *Estampes*, is één grote imitatie van de gamelan. De lange basnoten verklanken het resonerende geluid van een lage gong. Veelvuldig gebruik van de pentatonische ladder in de rechterhand versterkt de oostelijke sfeer. Door het pedaalgebruik vermengen de klanken van de verschillende lagen in *Pagodes* met elkaar, zoals ook de doorklinkende instrumenten in een gamelanorkest dat doen.

De volgende stap was om instrumenten uit andere culturen niet alleen meer te imiteren, maar om ze daadwerkelijk een plek te geven op het podium. Zo waagde Piazzolla het om de bandoneon met een symfonieorkest te combineren en zo tango en klassieke muziek samen te brengen. Dat ging niet zonder slag of stoot: veel Argentijnen kwamen al tijdens het concert in opstand en wilde hun tangomuziek niet laten beïnvloeden door andere muzieksoorten. De tijd heeft alle wonden geheeld: inmiddels is Piazzolla, wereldwijd én in Argentinië, een van de meest geliefde componisten.

Het wereldwijde muziekweb

Met Piazzolla zijn we in de tweede helft van de vorige eeuw aangekomen, een periode van globalisering. Dat proces heeft in de afgelopen decennia nog een grote impuls gekregen door de opkomst van het internet. Zo zijn we gekomen waar we nu zijn: jazz, klassiek, traditioneel, elektronisch, alles uit de hele wereld is bereikbaar. Van de sho, een Japans mondorgel, tot de ud, een Arabische luit, en van de shakuhachi, een Japanse fluit, tot Afrikaanse slagwerkinstrumenten. Genres en instrumenten worden naar hartenlust gecombi-

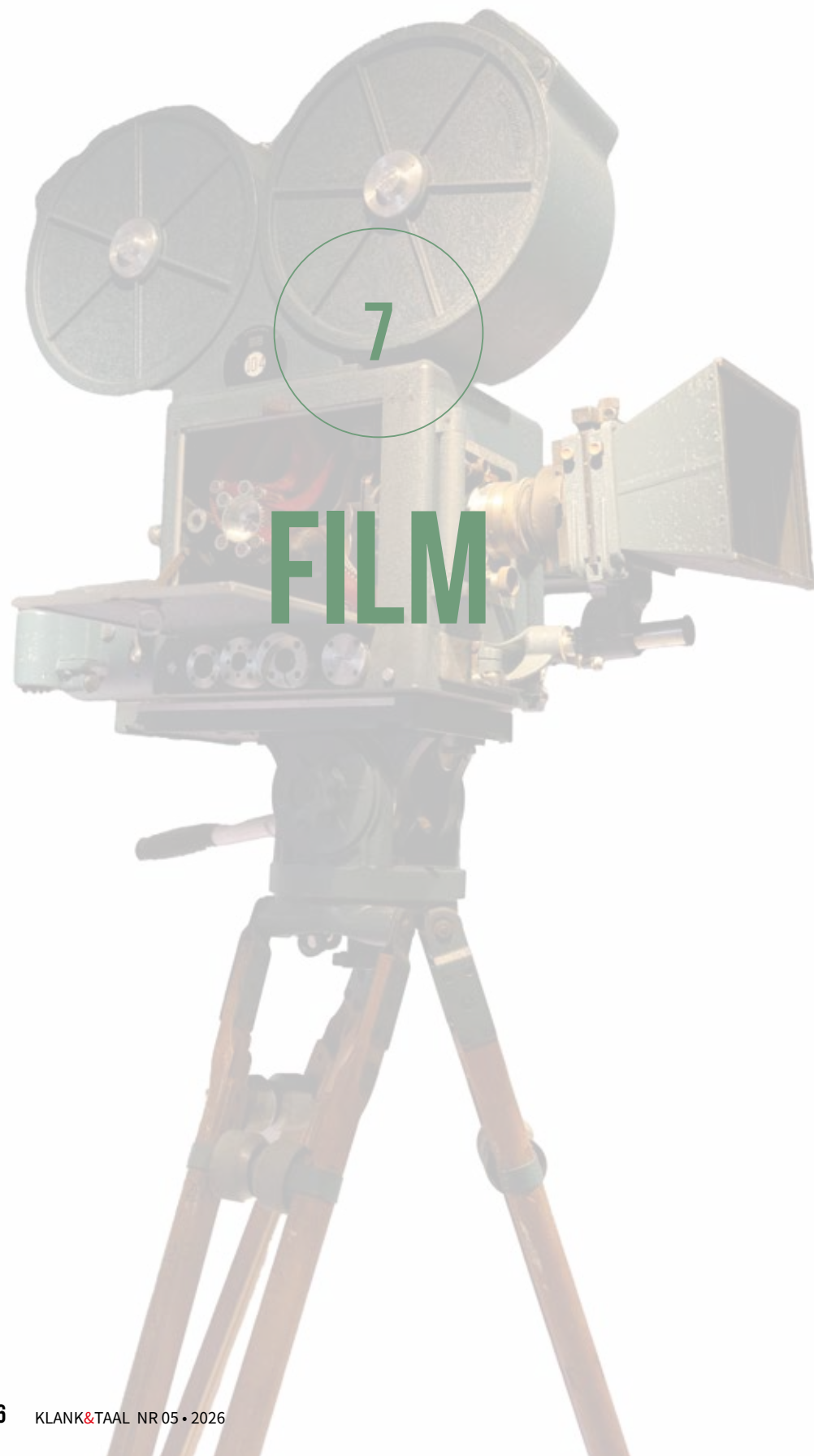
bineerd, de mogelijkheden zijn eindeloos. Je kunt je zelfs afvragen wat vandaag de dag nog precies klassieke muziek is. Wordt het eigenlijk nog wel gecomponeerd? En wie zou dan op dit moment de grootste componist zijn? Of moeten we het begrip van klassieke muziek herdefiniëren?

De makkelijkste en mooiste uitweg op deze vragen is ze links te laten liggen en simpelweg te genieten van de talloze mogelijkheden die er zijn, de ene nog boeiender dan de andere. Er is voor ieder wat wils, en het is nog allemaal toegankelijk ook.

[Bart de Graaf](#)

Concerten

VR 13 MRT	FRIENDLY FIRE	BLZ 18
VR 22 MEI	HAYTHAM SAFIA QUARTET	BLZ 28
VR 18 SEPT	SHO, SHAKUHACHI, CELLO EN PIANO	BLZ 30

7 Thema

FILM

Stille film in de Lage Landen

Het was 12 maart 1896 toen de allereerste filmvertoning in Nederland plaatsvond in de Kalverstraat in Amsterdam. Het programma duurde 20 minuten en daarin werden er 8 films van ongeveer 1 minuut vertoond. De overige 12 minuten waren nodig om de films te verwisselen in de projector en die tijd werd opgevuld door een explicateur die aan het verwonderde publiek vertelde wat er op de volgende 'levende photo' te zien zou zijn. Dit programma werd elke dag herhaald

van 10 uur 's ochtends tot 2 uur in de nacht. Deze eerste films werden gemaakt door de Europese geestelijke vaders van de cinema, de gebroeders Lumière. Op de films waren alledaagse tafereeltjes te zien, zoals arbeiders die door een grote deur de fabriek verlieten. Tegenwoordig wordt daar soms maar schouderophalend naar gekeken, maar een recensie uit 1896 las: 'DE UITGAANDE FABRIEK IN DE STRAAT TE LYON is allerwonderlijkst natuurlijk, de personen en rijtuigen komen als 't ware op de kijker af.'

Toch was het eerste succes van de film van relatief korte duur. De nieuwigheid was er ook snel af. Want waarom geld betalen om in een onverzorgd (en brandgevaarlijk) hok op ongemakkelijke banken in het donker te zitten kijken naar beelden van taferelen die zich letterlijk een paar straten verderop hadden afgespeeld?

Al dan niet per ongeluk werd er echter snel ontdekt dat met de camera verschillende trucages konden worden uitgehaald. Door bijvoorbeeld de camera even stil te zetten kon je personen of objecten uit het niks laten komen of verdwijnen. Door een gedeelte van de camera af te plakken werd het mogelijk twee filmopnames tegelijk te laten zien, zoals droomvisioenen, of dezelfde acteur dubbel of zelfs driedubbel te laten verschijnen. Verschillende opnames konden worden opgeknip en aan elkaar worden geplakt. De mogelijkheden waren eindeloos en filmmakers hadden niet zomaar een nieuwe industrie tot leven gewekt, ze hadden een heuse droomfabriek in handen. Met film konden letterlijk dromen tot leven worden gebracht.

Vanaf ongeveer 1913 schoten bioscopen als paddenstoelen uit de grond. Een beetje winkelstraat in een grote stad kon zo meerdere bioscopen hebben. Het waren hoogtijdagen voor uitbaters als Jean Desmet, die een enorme collectie stille films heeft nagelaten en die nu ook in bezit zijn van het Eye Filmmuseum. En al deze bioscopen hadden musici in dienst. Ondanks de benaming is stille film nooit stil geweest. Al vanaf de eerste filmvertoningen werden films van muzikale begeleiding voorzien. In het begin was dit vooral om het publiek gerust te stellen dat opeens in een pikdonkere ruimte zat. De gedachte was dat zolang de pianist doorspeelde, het er allemaal wel bij zou horen. Ook maakte te projector

veel lawaai en dat kon door de muziek overstemd worden. Omdat de projector met de hand aangezwengeld moest worden kon de muziek zelfs helpen om de film in het goede tempo te laten vertonen.

Maar al snel werd er geëxperimenteerd met het spelen van muziek die de film kon ondersteunen en te versterken. Het film begeleiden was een tot heus beroep en een ware op zichzelf staande kunstvorm geworden. Er werden zelfs wedstrijden gehouden; twee pianisten die met elkaar streden wie het begeleiden het langste vol kon houden. Er werden records van ruim 40 uur neergezet!

Hoewel er veel gebruik kon worden gemaakt van bestaande muziek, waren er ook verschillende componisten die zich toediepen op het schrijven van 'incidentele filmmuziek'; muziek die speciaal voor film was gecomponeerd, maar niet voor een specifieke film. De titels van deze stemmingsstukken konden uiteenlopen van algemene titels als 'Liefde' of 'Achtervolging', maar konden ook zo specifiek zijn als: 'Danse Diabolique – for savage scenes, and native war dances, hurries, and tumult and storms' of (een van mijn persoonlijke favorieten: 'Detective scene – in search of a clue'.

Maar veel pianisten leerden te improviseren bij de film. Dit gaf niet alleen de mogelijkheid om veel directer op de wisselingen te reageren, het was ook een heel handige vaardigheid omdat het lang niet altijd mogelijk was om de film van tevoren te bekijken. Enkele uitverkoren films hadden de enorme eer om een geheel eigen originele score te krijgen.

In 1930 kende Nederland zo'n 300 bioscopen. Het aantal zalen en filmvertoningen per week varieert natuurlijk, net als het aantal musici. Sommige bioscopen moesten het doen met

enkele pianisten, terwijl andere grote zalen hele orkesten in dienst hadden om de grote filmproducties muzikaal tot leven te wekken. Op dat moment verdienden 650 musici in Nederland hun brood in de bioscopen. Rond 1935 waren nagenoeg al deze bioscopen omgebouwd tot geluidsbioscoop met massa-ontslagen tot gevolg. Er wordt vaak gesproken over hoeveel acteurs de overgang naar de geluidsfilm niet konden maken. En hoewel daar zeker veel tragische verhalen tussen zitten, moet er niet vergeten worden wat voor enorme wereldwijde tragedie de geluidsfilm voor de musici was.

Tegenwoordig is het beroep van filmpianist een zeldzame maar nog steeds levende kunst. Hoewel er wordt geschat dat ongeveer 75% van alle stille films die ooit gemaakt zijn verloren zijn geraakt, worden er nog veel films teruggevonden of gerestaureerd. En veel van die vertoningen worden nu nog steeds live muzikaal begeleid, op alle verschillende manieren zoals toen.

Daan van den Hurk

Concerten

VRIJ 17 APR	THE BRILLIANT BIOGRAPH	BLZ 23
VRIJ 16 OKT	RIEN QUE LES HEURES EN LA SOURIANTE MME BEUDET	BLZ 34
VRIJ 6 NOV	HET GEHEIM VAN DELFT	BLZ 37
WO 25 NOV	LA VOILE DU BONHEUR	BLZ 40

Overige concerten

VRIJ 6 FEB	EEN LYRISCH INTERMEZZO	BLZ 13
WO 28 OKT	OP REIS MET EEN HOFDAME	BLZ 36
DO 12 NOV	TWEE LIEFDES – OVER OSCAR WILDE EN LORD ALFRED DOUGLAS	BLZ 38

Leidse Salon

LID WORDEN

Voor 40 euro per jaar wordt u lid van de Leidse Salon. Als lid ontvangt u gedurende dat jaar 40% korting op de entreprijs en betaalt slechts 13,50 voor uw kaartje.

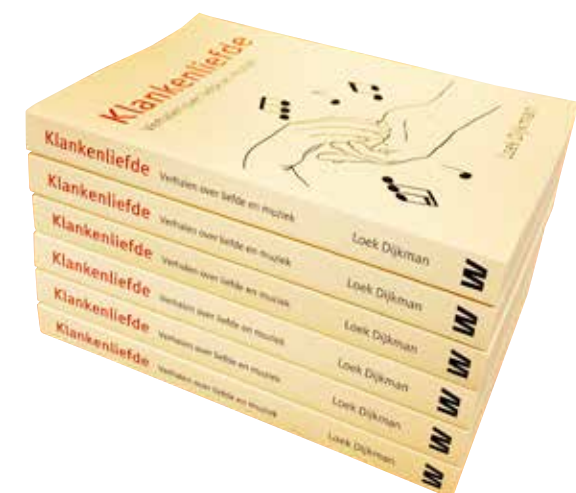
Bovendien ontvangt u als welkomstgeschenk gratis het boek *Klankenliefde*, verhalen over liefde en muziek. Zolang de voorraad strekt, kunt u het boek tijdens de concerten meenemen bij de balie.

40%

KORTING
OP DE ENTREEPRIJZEN

LEIDSE SALON

ALGEMENE INFORMATIE

De Leidse Salon

Hooglandse Kerkgracht 17A
2312 HS Leiden

071 516 48 45

info@leidsesalon.nl

www.leidsesalon.nl

Klank & Taal is het programmaboek van de Leidse Salon.

De Leidse Salon is een initiatief van Stichting Utopa.

Kaarten voor de concerten zijn te bestellen via onze website:

www.leidsesalon.nl.

Kaarten kunnen online betaald worden of met pin aan de kassa.

Parkeren

Er is geen eigen parkeergelegenheid bij het gebouw; de dichtstbijzijnde parkeermogelijkheid is de parkeergarage Garenmarkt (ca. 500 meter).

Let op: de regels voor het straatparkeren zijn gewijzigd in Leiden.

Alle parkeerplekken op straat zijn voor vergunninghouders, met uitzondering van een aantal locaties waar bezoekers maximaal 2 uur kunnen parkeren.

COLOFON

E info@leidsesalon.nl

W www.leidsesalon.nl

Vormgever & Uitgever

Stichting Utopa
Hooglandse Kerkgracht 17A
2312 HS Leiden

Tekst

Johan Luijmes
Luc Nijs
Martijn Voorvelt
Daan van den Hurk
Bart de Graaf
Dirk Luijmes

Fotografie

De redactie heeft geprobeerd van alle afbeelden te achterhalen wie de rechthebbende is. Voor zover bekend zijn de rechthebbenden bij de foto's vermeld. Wie kan aantonen recht te hebben op een of meer afbeeldingen in dit nummer zonder door de redactie te zijn benaderd, wordt verzocht zich binnen twee weken na het verschijnen van dit nummer bij de redactie te melden. Winand Fotografie binnenzijde omslag voor, Michel Campfens, binnenzijde omslag achter.

WWW.LEIDSESalon.NL

KOM LUISTEREN

DE LEIDSE
SALON

INTIEME KAMERMUZIEK
IN HET WEESHUIS
AAN DE HOOGLANDSE
KERKGRACHT

WWW.LEIDSESALON.NL